

LATVIJAS REPUBLIKA BALVU NOVADA PAŠVALDĪBA

Reģ.Nr.90009115622, Bērzpils ielā 1A, Balvos, Balvu nov., LV-4501, tālrunis +371 64522453
fakss +371 64522453, e-pasts dome@balvi.lv

APSTIPRINĀTI
ar Balvu novada Domes
2016.gada 21.janvāra
lēmumu (sēdes protokols Nr.2, 51.§)

NOTEIKUMI

Balvos

2016.gada 21.janvārī

Nr.1/2016

GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES KĀRTĪBA BALVU NOVADA PAŠVALDĪBĀ

*Izstrādāti saskaņā ar LR Valsts pārvaldes iekārtas likuma
72.panta pirmās daļas 2.punktu un 73.panta pirmās daļas 4.punktu*

1. Vispārīgie jautājumi

1. Grāmatvedības uzskaites kārtība nosaka Balvu novada pašvaldībai un tās pakļautībā esošajām iestādēm (turpmāk – budžeta iestādes) vienotus uzskaites pamatprincipus, nostādnes, metodes, noteikumus, būtiskuma līmeni un praksi, ko budžeta iestādes lieto, veicot grāmatvedības uzskaiti un sagatavojot finanšu pārskatus.
2. Budžeta iestādes grāmatvedības uzskaitē pielieto grāmatvedības kontus un tiem atbilstošus grāmatojumus, kas atbilst darījumu būtībai. Ja kādu konkrētu darījumu grāmatojumi šajā kārtībā nav noteikti, tad grāmatojumus veic tā, lai nodrošinātu grāmatvedības uzskaiti saskaņā ar grāmatvedības uzskaites pamatprincipiem atbilstoši darījumu ekonomiskajai būtībai un budžeta iestādes lietotajiem grāmatvedības kontiem.
3. Budžeta iestādes uzskaita visus to īpašumā, valdījumā un turējumā esošos un piekrītošos ilgtermiņa ieguldījumus, apgrozāmos līdzekļus un saistības saskaņā ar attaisnojuma dokumentiem un darījuma ekonomisko būtību.
4. Budžeta iestādes grāmatvedības uzskaites datus klasificē, ievērojot šādus normatīvos aktus:
 - Likumu „Par grāmatvedību”,
 - Likumu „Par budžetu un finanšu vadību”,
 - Likumu „Par pašvaldību budžetiem”,
 - MK 15.10.2013. noteikumus Nr.1115 „Gada pārskata sagatavošanas kārtība”,
 - MK 15.12.2009. Nr.1486 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti”,
 - MK 27.12.2005. noteikumus Nr.1031 „Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām”,

- MK 27.12.2005. noteikumus Nr.1032 „Noteikumi par budžetu ieņēmumu klasifikāciju”,
- MK 13.12.2005. noteikumus Nr.934 „Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši funkcionālajām kategorijām”,
- MK 22.11.2005. noteikumus Nr.875 „Noteikumi par budžetu finansēšanas klasifikāciju”,
- MK 08.11.2005. noteikumus Nr.842 „Noteikumi par vispārējā valdības parāda klasifikāciju”,
- MK 21.10.2003. noteikumus Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju”,
- MK 21.10.2003. noteikumus Nr.584 „Kases operāciju uzskaites noteikumi”,
- MK 25.10.2005. noteikumus Nr.810 „Noteikumi par institucionālo sektoru klasifikāciju”,
- MK 21.11.2006. noteikumus Nr.956 „Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu”,
- MK 30.03.2010. noteikumus Nr.317 „Nacionālā bibliotēku krājuma noteikumi”.

2. Finanšu pārskatu posteņu uzskaites principi

2.1. Ilgtermiņa ieguldījumu uzskaitē

2.1.1. Nemateriālo ieguldījumu uzskaitē

5. Nemateriālie ieguldījumi ir tādi ilgtermiņa ieguldījumi, kas neparādās mantiskā, saredzamā veidā, bet gan tikai kā īpašumtiesības. Nemateriālo ieguldījumu sastāvā uzskaita iegūtās tiesības un tās paredzētas iestādes funkciju nodrošināšanai, pakalpojumu sniegšanai un kuru kalpošanas laiks ir ilgāks par gadu.

6. Saņemot attaisnojuma dokumentu, nemateriālais ieguldījums ir faktiski saņemts (ja nemateriālais ieguldījums nav saņemts dienā, kad saņem dokumentu, uzskaita kā avansa maksājumu), dokumentā norādītajā vērtībā palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu un samazina saistību kontu. Grāmatvedības kontos veic šādus debeta (turpmāk – D) un kredīta (turpmāk – K) grāmatojumus:

D	1110	Attīstības pasākumi un programmas
	1120	Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības
	1130	Pārējie nemateriālie ieguldījumi
K	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuizpildītājiem

7. Attīstības pasākumu, programmu izdevumus, ja zināms, ka projektu pabeigs un izmantos, uzskaita kā nemateriālos ieguldījumus. Ja attīstības pasākumu rezultātā atzīst, ka projektu pabeigt ir nelietderīgi, izmaksas iekļauj izdevumos. Pētniecības darbu izmaksas budžeta iestāde iekļauj izdevumos to rašanās periodā.

8. Projektēšanas un plānošanas izmaksas pēc projekta apstiprināšanas dienas (projekta plāna izstrāde, būvniecības plāna izstrāde, projekta uzraudzība u.tml.) iekļauj attiecīgā ilgtermiņa ieguldījuma iegādes (izveidošanas) vērtībā, ja iespējams radušos projektēšanas izdevumus attiecināt uz konkrētu ilgtermiņa aktīva iegūšanu, būvēšanu vai ražošanu.

9. Saņemot avansa maksājuma dokumentu, grāmatojumus neveic, bet attaisnojuma dokumentu reģistrē budžeta iestādes uzskaites sistēmā. Avansa maksājuma dokumenta

apmaksas dienā palielina avansu par nemateriālajiem ieguldījumiem vai nemateriālo ieguldījumu izveidošanas kontu (pamatojums - maksājuma uzdevums) un samazina naudas kontu, no kura veic maksājumu, grāmatojot:

D	1180	Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem
	1140	Nemateriālo ieguldījumu izveidošana
K	2600	Naudas līdzekļi

10. Saņemot nemateriālo ieguldījumu, par kuru iepriekš veikts avansa maksājums, avansa maksājuma vērtībā samazina avansa kontu un palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu, grāmatojot:

D	1110	Attīstības pasākumi un programmas
	1120	Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības
K	1180	Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem

11. Saņemot nemateriālos ieguldījumus bezatlīdzības ceļā no citas budžeta iestādes, atzīst tā sākotnējo vērtību, vērtības samazinājumu (konts 1199), nolietojumu un ieņēmumus no bezatlīdzības ceļā saņemtām vērtībām ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā vērtībā atbilstoši darījuma būtībai, atzīst izdevumus no bezatlīdzības ceļā saņemtām vērtībām un nākamo periodu ieņēmumus, ja iepriekšējā budžeta iestādē ieguldījumu vērtība uzskaitīta nākamo periodu ieņēmumos, turpina aprēķināt nolietojumu atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši saņemtajai informācijai no iepriekšējās iestādes, uzskaita tajā uzskaites kategorijā, kuru norādījusi iepriekšējā iestāde, ja nepieciešams pārklasificē.

D	1100	Nemateriālie ieguldījumi
	8420	Izdevumi no bezatlīdzības ceļā saņemtām vērtībām
K	1190	Nolietojums
	5150	Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi
	5910	Nākamo periodu ieņēmumi
	8410	Ieņēmumi no bezatlīdzībā saņemtām vērtībām

Saņemot nemateriālos ieguldījumus bezatlīdzības ceļa no padotībā esošas budžeta iestādes, veic tos pašus grāmatojumus, kā saņemot no citas budžeta iestādes.

12. Ja nemateriālais ieguldījums līdz šim nav iekļauts uzskaitē, budžeta iestāde nosaka nemateriālā ieguldījuma vērtību saskaņā ar normatīvajos aktos grāmatvedības un budžeta jomā noteiktajām prasībām un iestādes grāmatvedības uzskaites procedūrām. Sākotnēji uzskaitē atzīstot nemateriālo ieguldījumu, tā noteiktajā vērtībā palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu, grāmatojot:

D	1100	Nemateriālie ieguldījumi
K	8580	Ieņēmumi no ilgtermiņa ieguldījumu sākotnējās atzīšanas iestādes bilancē

13. Saņemot nemateriālo ieguldījumu bezatlīdzības ceļā (dāvinājumā), saņemšanas dienā nosaka tā vērtību. Ja dāvinājumu saņem pēc dokumenta, kurā norādīta vērtība, nemateriālo ieguldījumu uzskaita norādītajā vērtībā. Ja vērtība nav norādīta, budžeta iestādes vadītāja izveidota komisija, nepieciešamības gadījumā, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistu, nosaka saņemtā nemateriālā ieguldījuma vērtību un paredzamo lietošanas laiku. Saņemot nemateriālo ieguldījumu kā dāvinājumu, palielina attiecīgo nemateriālo ieguldījumu kontu un atbilstošo

ieņēmumu vai nākamo periodu ieņēmumu (atbilstoši līguma nosacījumiem) kontu, grāmatojot:

D	1100	Nemateriālie ieguldījumi
K	8410	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā no pārējām personām
	5910	Nākamo periodu ieņēmumi no saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem

14. Saņemot attaisnojuma dokumentu, kas apliecina nemateriālo ieguldījumu izveidošanu, dokumenta saņemšanas dienā vai apmaksas dienā, grāmato:

D	1140	Nemateriālo ieguldījumu izveidošana
K	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

15. Nododot bezatlīdzības ceļā nemateriālos ieguldījumus citai budžeta iestādei, sniedz informāciju par ilgtermiņa ieguldījuma uzskaiti: piederību uzskaites kategorijai, sākotnējo vērtību, nolietojumu, vērtības samazinājumu, attiecīgu norādi par atzīšanu nākamo periodu ieņēmumos.

2.1.2. Nemateriālo ieguldījumu nolietojuma uzskaitē

16. Nemateriālo ieguldījumu paredzamos lietderīgās lietošanas laikus nosaka atbilstoši lietošanas tiesībās, līgumos vai citos tiesību saņemšanas apliecināšos dokumentos noteiktajiem laika periodiem.

17. Nemateriālajiem ieguldījumiem nolietojumu (vērtības norakstīšanu) aprēķina atbilstoši to paredzamajam lietošanas laikam, sākotnējo vērtību sistemātiski sadalot pa periodiem, uzskaita kā uzkrāto nolietojumu un atzīst pārskata perioda iestādes pamatdarbības izdevumos. Ja nemateriālajiem ieguldījumiem paredzamais lietošanas laiks nav noteikts lietošanas tiesībās, līgumos vai citos tiesību saņemšanas dokumentos, tad nemateriālajiem ieguldījumiem nosaka lietošanas laiku 5 gadus (20% gadā). Datorprogrammām nolietojumu aprēķina sistemātiski pēc lineārās metodes, piemērojot 20% likmi gadā, iegrāmato kā nemateriālo ieguldījumu uzkrāto nolietojumu un noraksta izdevumos ne retāk kā reizi pārskata periodā, grāmatojot:

D	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
K	1190	Nemateriālo ieguldījumu uzkrātais nolietojums

18. Veicot uzlabojumus, kas būtiski uzlabo nemateriālo ieguldījumu funkcionalitāti vai pagarina lietderīgās lietošanas laiku, izmaksu summu par veikto uzlabojumu pieskaita nemateriālā ieguldījuma uzskaites vērtībai un grāmatojot:

D	1100	Nemateriālie ieguldījumi
K	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

19. Nemateriālo ieguldījumu novērtēšanai pielieto sekojošas metodes:

- amortizēto aizstāšanas izmaksu metodi,
- atgūstamās vērtības metodi,
- pakalpojumu vienību metodi, ja nav iespējams piemērot amortizētās aizstāšanas izmaksu metodi.

2.1.3. Nemateriālo ieguldījumu izslēgšana no uzskaites

20. Nemateriālo ieguldījumu norakstot, atsavinot, nododot citai budžeta iestādei vai konstatējot tā iznīcināšanu prettiesiskas darbības rezultātā, nemateriālo ieguldījumu izslēdz no uzskaites, norakstot tā vērtību un uzkrāto nolietojumu.

21. Nemateriālo ieguldījumu noraksta, samazinot tā uzskaites vērtību par uzkrāto nolietojumu un pēc tam atlikušo bilances vērtību noraksta atbilstošajā izdevumu kontā.

Nemateriālā ieguldījuma uzkrāto nolietojumu noraksta, grāmatojot:

D	1190	Nemateriālo ieguldījumu uzkrātais nolietojums
K	1110	Attīstības pasākumi un programmas
	1120	Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības

Pēc tam nemateriālā ieguldījuma atlikušo bilances vērtību noraksta, grāmatojot:

D	8611	No uzskaites izslēgto nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu vērtība
K	1110	Attīstības pasākumi un programmas
	1120	Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības
	1130	Pārējie nemateriālie ieguldījumi

22. Ja nemateriālo ieguldījumu pārdod, to izslēdz no uzskaites un atzīst prasības pārdotā nemateriālā ieguldījuma vērtībā, grāmatojot:

D	2310	Pircēju un pasūtītāju parādi
K	8510	Saņemtā atlīdzība no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu pārdošanas

23. Ja nemateriālais ieguldījums iznīcināts prettiesiskas darbības rezultātā, nemateriālo ieguldījumu izslēdz no uzskaites. Ja par nemateriālā ieguldījuma iznīcināšanu prettiesiskas darbības rezultātā budžeta iestāde ir iesniegusi prasību tiesā, līdz tiesas lēmuma pieņemšanai prasību uzskaita zembilancē, jo prasības apjoms un atmaksas laiks nav precīzi zināmi.

24. Ja par prettiesiskas darbības rezultātā bojātiem nemateriālajiem ieguldījumiem budžeta iestāde saņem atlīdzību un to saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ieskaita valsts budžetā, naudas saņemšanas dienā grāmato:

D	2600	Naudas līdzekļi
K	5310	Saistības par pamatbudžeta norēķiniem

25. Ja par prettiesiskas darbības rezultātā bojātiem nemateriālajiem ieguldījumiem budžeta iestāde saņem atlīdzību un to saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ieskaita pašvaldības budžetā, naudas saņemšanas dienā grāmato:

D	2600	Naudas līdzekļi
K	8590	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

2.1.4. Pamatlīdzekļu uzskaitē

26. Pamatlīdzekļi ir aktīvi, kuru paredzamais lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par vienu gadu un sākotnējā atzīšanas vērtība ir 213 *euro*. Bibliotēku fondus, izklaides, literāros un mākslas oriģināldarbus, dārgakmeņus un dārgmetālus, antīkos un citus kultūras un mākslas priekšmetus, citas vērtslietas un muzeja krājuma priekšmetus uzskaita pārējo pamatlīdzekļu sastāvā neatkarīgi no vienas aktīva vienības atzīšanas vērtības.

27. Pamatlīdzekļus grāmato iegādes vai izveidošanas vērtībā, kas ietver par attiecīgā pamatlīdzekļa iegādi vai izveidi samaksāto naudu (vai tās ekvivalentu) un visus izdevumus, kas tieši attiecas uz iegādāto objektu līdz dienai, kad tas nodots ekspluatācijā.

28. Ilgtermiņa ieguldījumus novērtē iestādes vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, izmantojot vispāratzītas vērtēšanas metodes vai 15.12.2009. MK noteikumu 1486. 32., 33., 34. un 35. punktā minētās metodes.

29. Saskaņā ar pašvaldības projektu dokumentāciju un nosacījumiem pamatlīdzekļu sastāvā, neatkarīgi no sākotnējās atzīšanas vērtības, iegrāmato arī inventāru. Par klasifikācijas kritēriju pieņem kalpošanas ilgumu, kas ir ilgāks par gadu.

30. Iekļaujot bilancē līdz šim neuzskaitītu esošu ilgtermiņa ieguldījumu, kurš nav novērtēts, līdz vērtības apstiprināšanai nodrošina aktīvu uzskaiti daudzuma vienībās, tas attiecas arī uz bioloģiskiem un pazemes aktīviem.

31. Ilgtermiņa ieguldījumus atzīst, ja:

- ir ticams, ka iestāde tos izmantos funkciju nodrošināšanai vai pakalpojumu sniegšanai,
- lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par 12 mēnešiem no pieņemšanas lietošanā,
- var ticami novērtēt to izmaksas,
- tos iegādājas, lai bez atlīdzības nodotu vispārējās vadības sektora struktūrām, izņemot to kontrolētus un finansētus komersantus,
- pārņemot valstij piekritīgo nekustamo īpašumu saskaņā ar normatīvajiem aktiem, nav pieņemts lēmums par tā izmantošanu.

32. Budžeta iestādes uzskaita visus esošos pamatlīdzekļus atbilstoši īpašuma (valdījuma, piekritības) tiesībām, kuras nosaka noslēgtie līgumi, īpašumu reģistrācijas dokumenti vai citi tiesību apliecinājošie dokumenti saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

33. Pašvaldības īpašumā, valdījumā esošu vai piekrītošu zemi zem ēkām un būvēm, kultivējamo zemi, atpūtai un izklaidei izmantojamo zemi uzskaita kontu grupā 1210. Zemi uzskaita kadastrālajā vērtībā. Iekļaujot bilancē līdz šim neuzskaitītu esošu zemi un ziedojumu un dāvinājumu veidā saņemtu zemi, vērtības noteikšanai izmanto kadastrālo vērtību.

Zemes vienību platību precizēšanas gadījumos, kad vienības platība pieaug, proporcionāli no kadastrālās vērtības palielina arī zemes vienības vērtību, bet gadījumos, kad zemes vienības platības samazinās, no esošās vērtības proporcionāli izslēdz arī zemes vienības vērtību.

34. Pamatlīdzekļos uzskaitītiem transportlīdzekļiem (automašīnām, traktoriem utt.), kuri piedalās ceļu satiksmē, jānodrošina reģistrācija un kārtējās tehniskās apskates veikšana CSDD un Valsts tehniskās uzraudzības iestādēs. Ja nav veiktas tehniskās apskates un transportlīdzekļa bilances vērtība ir „0”, tad ar iestādes vadītāja lēmumu (rīkojumu) transportlīdzekli pārgrāmato inventāra sastāvā.

35. Pamatlīdzekļus un nemateriālos ieguldījumus, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaita zembilancē atbilstoši nomas līgumā noteiktajai vērtībai. Zembilances kontā „nomātie aktīvi” uzskaita ilgtermiņa ieguldījumus un krājumus, kas atrodas budžeta iestādes lietošanā saskaņā ar operatīvās nomas un patapinājuma līgumiem.

36. Par pamatlīdzekļa iegādes datumu uzskata dienu, kad budžeta iestāde saņem preču pavadzīmi (vai citus pamatlīdzekļa iegādi pamatojošos dokumentus), nekustamajam īpašumam – parakstītu pieņemšanas – nodošanas aktu. Pamatlīdzekļa atzīšanas datums ir diena, kad pāriet visi riski un gūstamie saimnieciskie labumi.

37. Saņemot pamatlīdzekļus, grāmato:

D	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi
	1260	Bioloģiskie un pazemes aktīvi
	1270	Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos
K	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

38. Kontā 1220, „Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas” uzskaita tehnoloģiskās iekārtas, mēraparatūru, regulēšanas ierīces, laboratoriju un medicīnas iekārtas, kā arī citas iekārtas un mašīnas, instrumentus, tehnoloģisko iekārtu un mašīnu piederumus un aprīkojumus.

Kontā 1232, „Saimnieciskie pamatlīdzekļi” uzskaita saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmantojamus pamatlīdzekļus: zāģus, pļaujmašīnas, plītis, ledusskapjus, mēbeles, televizorus.

Kontā 1239, „Pārējie pamatlīdzekļi” uzskaita sportam un mācībām izmantojamus pamatlīdzekļus, mūzikas instrumentus, tautas tērpus.

39. Saņemot īpašumā muzeja nacionālo krājumu, antīkos un mākslas priekšmetus, grāmato:

D	1236	Antīkie un mākslas priekšmeti
K	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

40. Saskaņā ar 2009.gada 28.decembra MK noteikumu Nr.1486 “Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” 15.punktā un 2006.gada 21.novembra MK noteikumu Nr.956, „Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu” 56.1 punktā minētajiem krājuma esības pārbaužu termiņiem, muzeju krājumi ir ņemami uzskaitē neatkarīgi no vienas aktīva vienības atzīšanas vērtības.

41. Muzeju krājumus uzskaita patiesajā vērtībā (iegādes, izveidošanas), bet, ja aktīvu patieso vērtību nav iespējams noteikt, katru novērtē viena *euro* vērtībā. Aktīvus uzskaita līdzīgu pamatlīdzekļu kontos atbilstoši to lietojumam un analītiskajā uzskaitē nodala atsevišķi.

42. Muzeja krājumu esības pilnās pārbaudes veic :

- reizi piecos gados, ja muzeja krājums nepārsniedz 10000 vienību,
- reizi septiņos gados, ja muzeja krājums nepārsniedz 30000 vienību,
- reizi 10 gados, ja muzeja krājums nepārsniedz 50000 vienību,
- reizi 20 gados, ja muzeja krājums ir lielāks par 50000 vienībām, bet nepārsniedz 200000 vienību,
- ja krājuma apjoms pārsniedz 200000 vienību, esības pārbaudi veic ne mazāk kā 15000 vienībām gadā,
- atsevišķu daļu (kolekciju) esību pārbauda katru gadu.

43. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas nosaka meža apsaimniekošanas kārtību, mežs uzskatāms kā vienots vesels īpašums, kas sastāv no divām neviendabīgām daļām: meža zemes (konts 1217) un meža audzes (konts 1263). Meža novērtējums sastāv no mežaudzes novērtējuma un no meža zemes kvalitātes novērtējuma.

44. Ja mežs iegūts saskaņā ar pirkuma līgumu, grāmatvedībā meža sākotnējo vērtību nosaka atbilstoši mežaudzes un meža zemes iegādes izmaksu kopsummai, ko veido pirkuma cena, kā arī jebkuras uz šo pirkumu tieši attiecināmās izmaksas.

45. Pamatlīdzekļu analītiskās uzskaites reģistrā – uzskaites kartītē meža sākotnējo vērtību norāda sadalījumā divās daļās – meža zemes iegādes izmaksas un mežaudzes iegādes izmaksas.

46. Ja pirkuma līgumā mežaudzes novērtējums un meža zemes novērtējums nav norādīts atsevišķi, bet tikai darījuma kopsumma, tad ierakstiem pamatlīdzekļu analītiskās uzskaites reģistrā tā būtu sadalāma minētajās divās daļās, pamatojoties uz zemes kadastrālo vērtību un meža inventarizācijas vērtību, kas noteikta meža apsaimniekošanas regulējošos normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā.

47. Iekļaujot bilancē līdz šim neuzskaitītas mežaudzes vai iekļaujot bilancē ziedojumu un dāvinājumu veidā saņemtu mežaudzi, vērtības noteikšanai izmanto Valsts meža dienesta reģistra datus.

48. Lai nodrošinātu kvalitatīvu īpašuma uzskaiti, informācijai par mežaudzi un zemi jāsaturs sekojoši dati:

- īpašuma kadastra numurs,
- īpašuma nosaukums vai vienības adrese,
- īpašuma kadastrālā vērtība,
- īpašnieka (lietotāja, nomnieka) vārds, adrese, reģistrācijas numurs,
- īpašuma platība.

49. Pašvaldības īpašumā un tiesiskajā valdījumā esošo mežu un meža zemju vērtības aktualizē atbilstoši Valsts meža dienesta reģistra un Valsts zemes dienesta reģistra datiem. Konstatētās starpības noskaidro un veic attiecīgās darbības grāmatvedības uzskaitē. Mežaudzes vērtības palielinājumu atzīst ieņēmumos:

D	1263	Mežaudzes
K	8581	Ieņēmumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu atzīšanas bilancē

50. Meža inventarizāciju veic vismaz reizi 20 gados un tās materiālus iesniedz Valsts meža dienestam (Meža likums 29.pants 1.daļa, LR MK 2013.12.02. Noteikumi Nr.88., „Meža inventarizācijas un Valsts meža dienesta reģistra informācijas aprites noteikumi”, LR MK 2009.25.06. Noteikumi Nr.647., „Mežaudzes novērtēšanas kārtība”).

51. Veicot meža inventarizāciju, saskaņā ar Meža likumu, aktualizē mežaudžu vērtību atbilstoši Valsts meža dienesta reģistra datiem:

- ja mežaudzes uzskaites vērtība mazāka par Valsts meža dienesta reģistrā norādīto pilno vērtību, mežaudzes vērtības palielinājumu atzīst pārējos ieņēmumos (konts 8591),
- ja mežaudzes uzskaites vērtība ir lielāka par Valsts meža dienesta reģistrā uzrādīto pilno vērtību, uzskaites vērtību samazina un atzīst pārējos izdevumos (konts 8691),

- ja mežaudze sākotnēji atzīta kontā „Pārējās rezerves”, uzskaites vērtības samazinājumu attiecina uz pārējām rezervēm. Pārējo rezervi var samazināt tikai par konkrētās mežaudzes pārējās rezervēs ietverto summu (konts 3360).

52. Salīdzinot mežaudzes vērtības uz pārskata gada beigām, mežaudžu vērtības izmaiņas tiek veiktas, ja mežaudzes 1 ha vērtība pārsniedz noteikto būtiskumu 711 *euro*.

53. Ja mežaudzēs veic izstrādi, tad atbildīgajam par to jāsniedz ziņas grāmatvedībai, lai nodrošinātu darījuma atspoguļošanu uzskaites kartiņā. Mežaudzes vērtību nemaina līdz laikam, kad notiek kārtējā mežaudzes inventarizācija. Atsavināšanai paredzētās cirsmas izslēdz no mežaudžu uzskaites un pārgrāmato uz krājumiem sekojoši:

D	2132	Krājumu un ilgtermiņa krājumu atsavināšanai
	8612	Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu atsavināšanas
K	1263	Mežaudzes
	2132	Krājumu un ilgtermiņa krājumu atsavināšanai

54. Bioloģiskos un pazemes aktīvus sākotnēji uzskaita to iegādes vai izveidošanas vērtībā.

Ja pazemes aktīvos veic izstrādi iestādes saimnieciskās darbības nodrošināšanai, tad atbildīgajam par to jāsniedz ziņas grāmatvedībai, lai nodrošinātu darījuma atspoguļošanu darījuma kartiņā, grāmatojot:

D	2114	Saimniecības materiāli
	7023	Izdevumi
K	1261	Pazemes aktīvi
	2114	Saimniecības materiāli

Ja pazemes nomātajos aktīvos veic izstrādi, tad katra pārskata gada beigās nomnieks iesniedz pārskatu par derīgo izrakteņu ieguvī un samazina ilgtermiņa ieguldījuma vērtību par izstrādāt9o aktīvu vērtību, grāmatojot:

D	8611	No uzskaites izslēgto pamatlīdzekļu vērtība
K	1261	Pazemes aktīvi

55. Saņemtos bioloģiskos un pazemes aktīvus dāvinājumā, ziedojumā un mantojumā, uzskaita attiecīgajā aktīvu grupā saņemšanas, novērtēšanas vai vērtības apstiprināšanas dienā atzīstot, pārskata perioda pamatdarbības vai nākamo periodu ieņēmumus tādā vērtībā, kāda noteikta ar dāvinājumu, ziedojumu, mantojumu saņemšanu saistītajos dokumentos vai, kādā novērtēti attiecīgie dāvinājumi, ziedojumi vai mantojumi.

56. Saņemot dāvinājumā mežaudzi, kurai dāvinātājs norādījis vērtību, bet nav zināmi Valsts meža dienesta reģistra dati, veikt mežaudzes inventarizāciju, salīdzināt dāvinājumā norādīto vērtību ar inventarizācijas datiem un pieņemt lēmumu par dāvinājuma pieņemšanu vai atteikšanos no tā.

57. Saņemot dāvinājumā mežaudzi, kurai nav uzrādīta vērtība, veikt mežaudzes inventarizāciju un pieņemt lēmumu par dāvinājuma pieņemšanu vai atteikšanos no tā.

58. Saņemot avansa maksājuma rēķinu par pamatlīdzekļiem, grāmatojumus neveic, bet rēķinu reģistrē budžeta iestādes uzskaites sistēmā. Avansa maksājuma dokumenta apmaksas dienā palielina avansu par pamatlīdzekļiem vai pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigtās

būvniecības kontu (pamatojums - maksājuma uzdevums) un kreditē to naudas kontu, no kura veic maksājumu, grāmatojot:

D	1280	Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem
	1240	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība
K	2600	Naudas līdzekļi

59. Saņemot pamatlīdzekli, par kuru iepriekš veikts avansa maksājums, avansa maksājuma vērtībā samazina avansa kontu un palielina attiecīgo pamatlīdzekļu kontu, grāmatojot:

D	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi
	1260	Bioloģiskie un pazemes aktīvi
	1270	Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos
K	1280	Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem

60. Budžeta iestāde, kura nodod bezatlīdzības ceļā pamatlīdzekli citai budžeta iestādei, sniedz informāciju par pamatlīdzekļa uzskaiti (piederību uzskaites kategorijai detalizācijā līdz apakšgrupai, sākotnējo vērtību, nolietojumu, atlikušo lietderīgās lietošanas laiku un attiecīgu norādi, ja pamatlīdzekļa vērtība sākotnēji atzīta nākamo periodu ieņēmumos), mežaudzēm – pārējās rezervēs uzskaitīto vērtību.

61. Budžeta iestāde, bezatlīdzības ceļā nododot pamatlīdzekli citai budžeta iestādei, izslēdz tā sākotnējo vērtību, vērtības samazinājumu, nolietojumu un atzīst izdevumus no bezatlīdzības ceļā nodotām vērtībām ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā vērtībā. Izslēdz izveidotās pārējās rezerves mežaudzēm, kas attiecas uz šo ilgtermiņa ieguldījumu un atzīst ieņēmumus no bezatlīdzības ceļā nodotām vērtībām. Izslēdz nākamo periodu ieņēmumus, kas attiecas uz šo ilgtermiņa ieguldījumu un atzīst ieņēmumus no bezatlīdzības ceļā nodotām vērtībām, grāmatojot:

D	8420	Izdevumi no bezatlīdzības ceļā saņemtām un nodotām vērtībām
	1290	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums
K	1210	Zeme, ēkas un būves
	8420	Izdevumi no bezatlīdzības ceļā saņemtām un nodotām vērtībām

62. Budžeta iestāde, kura bez atlīdzības saņem pamatlīdzekli no citas budžeta iestādes, turpina aprēķināt nolietojumu pamatlīdzekļa atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši saņemtajai informācijai par pamatlīdzekli. Saņemtos dāvinājumus, ziedojumus un mantojumus uzskaita attiecīgajā aktīvu grupā saņemšanas, novērtēšanas vai vērtības apstiprināšanas dienā, atzīstot pārskata perioda pamatdarbības vai nākamo periodu ieņēmumus tādā vērtībā, kāda noteikta ar dāvinājumu, ziedojumu vai mantojumu saņemšanu saistītajos dokumentos vai kādā novērtēti attiecīgie dāvinājumi, ziedojumi, mantojumi.

63. Budžeta iestāde, bezatlīdzības ceļā saņemot pamatlīdzekli no citas budžeta iestādes, atzīst tā sākotnējo vērtību, vērtības samazinājumu (konts 1299), nolietojumu, ieņēmumus no bezatlīdzības ceļā saņemtām vērtībām (konts 8410) ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā vērtībā atbilstoši darījuma būtībai, grāmatojot:

D	1210	Zeme, ēkas un būves
	8410	Ieņēmumi no bezatlīdzības ceļā saņemtām un nodotām vērtībām

K	8410	Ieņēmumi no bezatlīdzības ceļā saņemtām un nodotām vērtībām
	1290	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums

64. Budžeta iestāde atzīst izdevumus no bezatlīdzības ceļā saņemtām vērtībām un nākamo periodu ieņēmumus (konti 5150/5910), ja iepriekš budžeta iestādē ilgtermiņa vērtība sākotnēji uzskaitīta nākamo periodu ieņēmumos. Turpina rēķināt nolietojumu ilgtermiņa ieguldījumiem atlikušajā lietošanas laikā atbilstoši saņemtajai informācijai no iepriekšējās budžeta iestādes. Ilgtermiņa ieguldījuma vērtības uzskaita tajā kategorijā, kuru norādījusi iepriekšējā iestāde, ja nepieciešams pārklassificē uzskaites kārtībā noteiktajām prasībām.

65. Ja iestādei piederošs pamatlīdzeklis līdz šim nav bijis iekļauts uzskaitē, budžeta iestāde nosaka pamatlīdzekļa vērtību saskaņā ar normatīvajos aktos grāmatvedības un budžeta jomā noteiktajām prasībām un iestādes grāmatvedības uzskaites procedūrām. Sākotnēji uzskaitē atzīstot pamatlīdzekli, tā noteiktajā vērtībā palielina attiecīgo pamatlīdzekļu kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu, grāmatojot:

D	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi
	1260	Bioloģiskie un pazemes aktīvi
	1270	Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos
K	8580	Ieņēmumi no ilgtermiņa ieguldījumu sākotnējās atzīšanas iestādes bilanci

66. Saņemot pamatlīdzekli bezatlīdzības ceļā (dāvinājumā, mantojumā), saņemšanas dienā nosaka tā vērtību. Ja dāvinājumu saņem pēc dokumenta, kurā norādīta vērtība, pamatlīdzekli uzskaita norādītajā vērtībā. Ja vērtība nav norādīta, budžeta iestādes vadītāja izveidota komisija, nepieciešamības gadījumā pieaicinot attiecīgās jomas speciālistu, nosaka saņemtā pamatlīdzekļa vērtību un paredzamo lietderīgās lietošanas laiku (pamatlīdzekļiem, kuru lietošanas laiks ir ierobežots).

67. Pamatlīdzekļu novērtēšanai izmanto vispāratzītas vērtēšanas metodes, kā salīdzināmo darījumu metodi, ienākumu kapitalizācijas metodi vai izmaksu metodi.

68. Pamatlīdzekli saņemot kā dāvinājumu, palielina attiecīgo pamatlīdzekļa kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu vai nākamo periodu ieņēmumu kontu (atbilstoši līguma nosacījumiem), grāmatojot:

D	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi
	1260	Bioloģiskie un pazemes aktīvi
	1270	Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos
K	8414	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas un nodošanas bezatlīdzības ceļā no pārējām personām
	vai	
K	5914	Nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un Dāvinājumiem
	5154	Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem

69. Saņemot attaisnojuma dokumentu, kas apliecina pamatlīdzekļa izveidošanu, dokumenta saņemšanas dienā vai attaisnojoša dokumenta apmaksas dienā, ja saņemts avansa maksājuma attaisnojošs dokuments, grāmato:

D	1240	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība
K	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuuzņēmējiem

70. Pamatlīdzekļi jānovērtē atbilstoši to sākotnējai uzskaites vērtībai, tas ir, iegādes izmaksām vai ražošanas pašizmaksai. Pamatlīdzekļu iegādes izmaksās ietver to pirkšanas cenu (izslēdzot visa veida atlaides), muitas nodokļus (nodevas) un citus ar pirkumu saistītos neatlīdzināmos nodokļus (t.sk. PVN), kā arī visas pēc tam ar šo objektu tieši saistītās izmaksas līdz tā nodošanai ekspluatācijā.

71. Ēku un būvju būvniecības projektu izmaksas, kā arī tādas izmaksas, kuras parasti ir raksturīgas būvniecības pasākumiem un var tikt attiecinātas uz konkrēto pamatlīdzekli, var iekļaut attiecīgā pamatlīdzekļa kopējā izmaksu sastāvā.

72. Ja remontdarbu rezultātā gūtais pamatlīdzekļa uzlabojums ir būtisks, uzlabo attiecīgā pamatlīdzekļa īpašības salīdzinot ar tā iepriekšējiem rādītājiem tā lietderīgās izmantošanas laikā, tad izmaksas kapitalizē.

73. Remontdarbu rezultātā gūtos uzlabojumus izvērtē iestādes vadītāja izveidota komisija saskaņā ar sagatavotiem dokumentiem. Izmaksas kapitalizējam:

- ja tiek veikts kapitālais remonts (renovācija vai arī vienkāršota renovācija), ir būvatļauja, izstrādāts projekts.

Renovācija ir būves vai tās daļas remonts (kapitālais remonts, lai atjaunotu būvi vai tās daļu, nomainot nolietotojus nesošos elementus vai konstrukcijas, kā arī mērķtiecīgu funkcionālu vai tehnisku uzlabojumu ieviešana būvē, nemainot tās apjomu un funkciju).

Rekonstrukcija ir būves vai tās daļas pārbūve, mainot būves vai tās daļas apjomu un mainot vai saglabājot funkciju, vai funkcijas maiņa nemainot apjomu.

Restaurācija ir būves vēsturiskā veidola atjaunošana, pamatojoties uz vēsturiskās informācijas zinātnisku izpēti. Restaurācijas gadījumā būvatļauju izsniedz tikai pēc Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas atļaujas saņemšanas, ja ir saņemts būvvaldes akts par objekta pieņemšanu ekspluatācijā.

74. Budžeta iestāde, iekļaujot kapitalizētās izmaksas pamatlīdzekļu vērtībā, palielina pamatlīdzekļa sākotnējo vērtību. Sākot ar nākamo mēnesi, nolietojumu aprēķina no jaunās pamatlīdzekļa vērtības. Pamatlīdzekļiem pēc rekonstrukcijas uzlabošanas vai atjaunošanas nolietojumu aprēķina atlikušajā vai pārskatītajā lietderīgās lietošanas laikā.

75. Izmaksas, kas radušās, saglabājot vai uzturot pamatlīdzekļu esošo stāvokli, kā arī remontējot vai labojot pamatlīdzekļus, atzīst pamatdarbības izdevumos periodā, kad tās radušās.

76. Nepabeigtā būvniecība atspoguļo pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto būvniecību objektu izmaksas, un tā tiek uzskaitīta sākotnējā vērtībā. Sākotnējā vērtībā ietilpst būvniecības izmaksas un citas tiešās izmaksas. Nepabeigtajai būvniecībai nolietojums netiek aprēķināts, kamēr attiecīgie aktīvi nav pabeigti un nodoti ekspluatācijā.

77. Ja iegādāti un ekspluatācijā nodoti lietoti pamatlīdzekļi, kurus paredzētam mērķim var izmantot tikai pēc rekonstrukcijas, uzlabošanas vai atjaunošanas, izdarītās izmaksas jāpievieno šo pamatlīdzekļu objektu sākotnējai uzskaites vērtībai tādā apmērā, lai

pamatlīdzekļa vērtība pēc šo izmaksu pievienošanas nepārsniegtu tā aizvietošanai nepieciešama līdzvērtīga pamatlīdzekļa vērtību.

78. Pamatlīdzekļu objektu sākotnējo un uzskaites vērtību grāmatvedības reģistros uzskaita *euro* un *euro centos*.

79. Budžeta iestādei pašai iesaistoties pamatlīdzekļa izveidošanā, izmaksas, kas tieši attiecas uz pamatlīdzekļa izveidošanu un sagatavošanu plānotajai izmantošanai, uzskaita pamatlīdzekļa izveidošanas vērtībā.

80. Saņemto darbu vai pakalpojumu izmaksas, kas tieši attiecas uz pamatlīdzekļa izveidošanu un, kuras iespējams atdalīt no iestādes kopējām izmaksām (konkrētu darbinieku algas, materiāli, pakalpojumi u.tml.), kapitalizē pamatlīdzekļa izveidošanas vērtībā to rašanās dienā saskaņā ar attaisnojuma dokumentu, grāmatojot:

D	1240	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība
K	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
	5610	Norēķini par darba samaksu
	5720	Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi

81. Pēc nodošanas – pieņemšanas akta (vai akta par nodošanu ekspluatācijā) parakstīšanas izveidotā pamatlīdzekļa vērtībā (uzkrāto izdevumu kopsummā) samazina pamatlīdzekļu izveidošanas kontu un palielina attiecīgo pamatlīdzekļu uzskaites kontu.

82. Pamatlīdzekli nododot ekspluatācijā pakāpeniski (pa daļām), ja daļas uzskatāmas par atsevišķu pamatlīdzekļa sastāvdaļu un izmaksas iespējams atdalīt, attiecīgajā pamatlīdzekļa kontā pārgrāmato daļas vērtību saskaņā ar apstiprināto darbu nodošanas – pieņemšanas aktu, grāmatojot:

D	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi
	1260	Bioloģiskie un pazemes aktīvi
	1270	Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos
K	1240	Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība

83. Pamatlīdzekļus, kas sastāv no atsevišķām komplektējošām daļām, kuras var izmantot un uzskaitīt atsevišķi (datorsistēmas bloks, monitors, printeris u.tml.), uzskaita kā atsevišķus aktīvus. Pamatlīdzekļus, kas sastāv no komplektējošām daļām, kuras nevar izmantot un uzskaitīt atsevišķi, uzskaita kā vienu aktīvu.

84. Ja pamatlīdzeklim ilgstoši lietojamu daļu aizstāj ar jaunu komplektējošo daļu, kuru nevar izmantot atsevišķi, no jauna uzstādītās daļas vērtību pievieno attiecīgā pamatlīdzekļa vērtībai. Nomainītās daļas sākotnējo vērtību un aprēķināto nolietojumu izslēdz no uzskaites.

85. Ja nomainītās pamatlīdzekļa daļas uzskaites vērtība nav atsevišķi aprēķināta, tas ir, ja izslēdzamā pamatlīdzekļa daļa nav nolietota atsevišķi no pārējā pamatlīdzekļa, budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, nosaka izslēdzamās pamatlīdzekļa daļas vērtību atbilstoši amortizētajām aizstāšanas izmaksām. Amortizētās aizstāšanas izmaksas ir pamatlīdzekļa vērtība, kas aprēķināta, atskaitot no jauna, līdzvērtīga pamatlīdzekļa iegādes vērtības nolietojumu pēc

aizstātā pamatlīdzekļa nolietojuma likmes, uzskaitot nolietojumu tik ilgu laiku, cik ilgi budžeta iestāde lietojusi aizstāto pamatlīdzekli.

86. Izmaksas, kas radušās, saglabājot vai uzturot pamatlīdzekļu esošo stāvokli, kā arī remontējot vai labojot pamatlīdzekļus, atzīst kā pamatdarbības izdevumus periodā, kad tās radušās.

87. Atsevišķos kontos uzskaita nedzīvojamās ēkas un dzīvojamās ēkas, analītiski nodalot dzīvojamās ēkās pašvaldībai piederošos dzīvokļus, kuriem atver atsevišķu pamatlīdzekļu uzskaites kartiņu.

Dzīvojamā fonda ēkas pēc visu dzīvokļu privatizācijas un nodošanas pārvaldīšanā apsaimniekotājam uzskaita zembilancē līdz brīdim, kad Zemesgrāmatā veikta pēdējā dzīvokļa reģistrācija.

2.1.5. Pamatlīdzekļu nolietojuma uzskaitē

88. Pamatlīdzekļu nolietojums ir summa, kuru pamatlīdzekļa vērtības dzēšanai pakāpeniski iekļauj iestādes faktiskajās izmaksās pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laikā. Pamatlīdzekļu nolietojumu aprēķina atbilstoši pārskatu sagatavošanas periodiem, bet ne retāk kā reizi pārskata gadā.

89. Nolietojumu aprēķina:

- ēkām un būvēm,
- tehnoloģiskām iekārtām un mašīnām,
- transporta līdzekļiem,
- datortehnikai, sakaru un biroja tehnikai,
- mēbelēm, biroja aprīkojumam un pārējiem pamatlīdzekļiem.

90. Nolietojumu neaprēķina zemei, bioloģiskajiem un pazemes aktīviem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem, dārgmetāliem un to izstrādājumiem, vērtslietām un valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautajiem kultūras pieminekļiem.

91. Ieguldījumu izmaksas nomātos pamatlīdzekļos noraksta izdevumos nomas periodā saskaņā ar nomas līgumu vai lietderīgās lietošanas laikā (īstākajā no šiem periodiem).

92. Pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķinam izmanto lineāro metodi saskaņā ar 15.12.2009. Ministru kabineta noteikumos Nr.1486 „Kārtība kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” noteiktajām kategorijām, grupām un apakšgrupām, pamatlīdzekļu vērtību (sākotnējo vai pārvērtēšanā iegūto) sistemātiski samazinot ar vienmērīgiem atskaitījumiem pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laikā.

93. Pamatlīdzekļu nolietojumu sāk aprēķināt ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc pamatlīdzekļa nodošanas ekspluatācijā un beidz aprēķināt ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc pamatlīdzekļa ekspluatācijas izbeigšanas, izslēgšanas no uzskaites vai vērtības pilnīgas iekļaušanas nolietojuma aprēķinā.

94. Pamatlīdzekļiem nolietojumu aprēķina tikai līdz to vērtības (sākotnējās vai pārvērtēšanā noteiktās) pilnīgai norakstīšanai. Ja pamatlīdzekli turpina lietot pēc tā vērtības pilnīgas iekļaušanas nolietojuma aprēķinā, nolietojuma aprēķināšanu pārtrauc, bet pamatlīdzekli saglabā uzskaitē.

95. Nolietojumu turpina aprēķināt arī pamatlīdzekļu tehnisko apkopju, remontu un rekonstrukciju laikā.

96. Pamatlīdzekļiem pēc rekonstrukcijas, uzlabošanas vai atjaunošanas nolietojumu aprēķina atlikušajā vai pārskatītajā lietderīgās lietošanas laikā.

97. Veicot pamatlīdzekļa rekonstrukciju, uzlabošanu vai atjaunošanu, pēc kuras būtiski mainās pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laiks, pamatlīdzekļa atlikušo lietderīgās lietošanas laiku var pārskatīt, attiecīgi koriģējot pamatlīdzekļa nolietojuma aprēķinu kārtējam periodam un nākamajiem periodiem.

98. Atsavināšanai paredzētajam pamatlīdzeklim pārtrauc aprēķināt nolietojumu, ja atsavināšanai paredzēto pamatlīdzekli nav paredzēts turpmāk izmantot budžeta iestādes darbības nodrošināšanai un tā vērtība var tikt atgūta atsavināšanas darījumā. Atsavināšanai paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus līdz to atsavināšanai uzskaita krājumu sastāvā, ja to atsavināšana ir ticama:

- atsavināšana ir pamatota ar normatīvo aktu vai iestādes vadības lēmumu,
- atsavināšanas process ir uzsākts (ir noslēgts līgums par darījumu),
- ir pārliecība par atsavināšanas procesa pabeigšanu.

99. Ja atsavināšanas procesā visi pasākumi veikti, bet jaunais īpašnieks atsavināto priekšmetu nav reģistrējis Zemesgrāmatā, tad uz pieņemšanas - nodošanas akta pamata īpašuma tiesības pārgrāmato zembilancē.

100. Atsavināšanai paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus, kas uzskaitīti krājumu sastāvā, atjauno ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā, ja neparedzētu apstākļu dēļ atsavināšanas process netiek pabeigts un ir vadības lēmums atsavināšanai paredzēto aktīvu turpināt izmantot budžeta iestādes darbības nodrošināšanai. Atsavināšanai paredzēto aktīvu atjauno ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā atlikušajā vērtībā un nolieto atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši iepriekš noteiktajam lietderīgās lietošanas laikam, sākot no nākamā mēneša pēc aktīva atjaunošanas ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā.

101. Pieņemot uzskaitē lietotu pamatlīdzekli, izņemot, ja pamatlīdzekli saņem bezatlīdzības ceļā no budžeta iestādes, budžeta iestādes vadītāja izveidota komisija un, ja nepieciešams, pieaicināti atbilstošas jomas speciālisti konstatē pamatlīdzekļa tehnisko stāvokli, nosaka vērtību, pamatlīdzekļa paredzamo atlikušo lietderīgās lietošanas laiku un atbilstošās nolietojuma normas. Novērtēšanu dokumentē.

102. Pamatlīdzekļiem, kurus iegādājas saskaņā ar līzinga nosacījumiem, nolietojumu rēķina pēc tādiem pašiem noteikumiem, kādi piemērojami pārējiem īpašumā esošiem tās pašas grupas aktīviem.

Ilgtermiņa ieguldījumiem nomātajos pamatlīdzekļos lietderīgās lietošanas laiku nosaka atbilstoši noslēgtā nomas, īres vai apsaimniekošanas līguma darbības termiņam. Veiktos ieguldījumus nomātajā pamatlīdzeklī atspoguļo zembilancē (kontā 0100).

103. Aprēķināto pamatlīdzekļu nolietojumu atzīst izdevumos un uzskaita kā uzkrāto nolietojumu atbilstoši attiecīgajam pamatlīdzekļu veidam, grāmatojot:

D	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
K	1291	Ēku un būvju uzkrātais nolietojums
	1292	Tehnoloģisko iekārtu un mašīnu uzkrātais nolietojums
	1293	Pārējo pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums

2.1.6. Ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājuma uzskaitē

104. Katra pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv kādas pazīmes, kas norādītu uz pamatlīdzekļu vērtības būtisku samazinājumu (izņemot mežaudzes un kadastrālajā vērtībā atzītus ilgtermiņa ieguldījumus). Pamatlīdzekli novērtē pēc šādām pazīmēm (MK noteikumi Nr.1486. 27.punkts):

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo ilgtermiņa ieguldījumu,
- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā,
- ilgtermiņa ieguldījums ir novecojis vai fiziski bojāts,
- ilgtermiņa ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību,
- pieņemts lēmums apturēt ilgtermiņa ieguldījuma izveidošanu pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā.

105. Ja gadījumā neviena no MK Noteikumu Nr.1486. 27.punktā uzskaitītām pazīmēm nepastāv un, ja nepārsniedz šādu būtiskumu:

- nemateriālā ieguldījuma (vienas vienības) uzskaites(atlikusī) vērtība ir EUR 1500 vai mazāka,
- ēkas, būves un pārējā nekustamā īpašuma (1 vienības) uzskaites (atlikusī) vērtība ir EUR 4500 vai mazāka,
- tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas (vienas vienības) uzskaites (atlikusī) vienas vienības vērtība ir EUR 1500 vai mazāka,
- pārējo pamatlīdzekļu (vienas vienības) uzskaites (atlikusī) vērtība ir EUR 1500 vai mazāka,

vērtības samazinājumu ilgtermiņa ieguldījumiem neapņēķina.

106. Ja pastāv vismaz viena no MK Noteikumu Nr.1486. 27.punktā minētajām pazīmēm, tad iestādes vadītāja apstiprināta komisija veic turpmākos ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājuma novērtējumus.

Komisija veic sekojošas darbības:

- uzskaites (atlikušo) vērtību salīdzina ar atgūstamo vērtību (atgūstamo vērtību nosaka, salīdzinot tā patieso vērtību ar aprēķināto lietošanas vērtību),
- izvērtē, vai ir iespējams noteikt ilgtermiņa ieguldījuma patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas,
- izvērtē, vai ir noslēgts šī ilgtermiņa ieguldījuma pārdošanas līgums, vai pastāv attiecīgo ieguldījumu aktīvs tirgus, vai pieejama informācija par vērtību, kādu iestāde varētu iegūt no ilgtermiņa ieguldījuma pārdošanas darījuma aprēķinu datumā.

107. Ja ilgtermiņa ieguldījuma patiesā vērtība, atskaitot atsavināšanas izmaksas, pārsniedz ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību, ilgtermiņa ieguldījuma lietošanas vērtību neapņēķina un ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājumu neveic.

108. Ja ilgtermiņa patiesā vērtība, atskaitot atsavināšanas izmaksas, ir mazāka par ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību, nosaka lietošanas vērtību.

Lietošanas vērtības noteikšanai pielieto sekojošas metodes:

- amortizēto aizstāšanas izmaksu metodi,
- atgūstamās vērtības metodi,
- pakalpojuma vienību metodi.

109. Ilgtermiņa ieguldījuma lietošanas vērtībai jābūt noteiktai, izvēloties un pielietojot kādu no trim norādītajām metodēm.

Aprēķināto ilgtermiņa ieguldījuma lietošanas vērtību salīdzina ar tā patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas. Lielākā no šīm abām vērtībām ir ilgtermiņa ieguldījumu atgūstamā vērtība. Ilgtermiņa ieguldījumu novērtē atgūstamajā vērtībā.

110. Pēc šīm darbībām jāveic ilgtermiņa ieguldījuma atgūstamās vērtības salīdzināšana ar tā uzskaites (atlikušo) vērtību.

111. Ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājumu nosaka kā tā uzskaites (atlikušās) vērtības un atgūstamās vērtības starpību un uzskaita nolietojuma kontu grupu sastāvā un atzīst pārējos izdevumos, grāmatojot:

D	8691	Izdevumi no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu vērtības samazinājuma
	8692	Izdevumi no finanšu ieguldījumu vērtības samazinājuma
K	1199	Nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājums
	1299	Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums

112. Katra pārskata gada beigās novērtē, vai kādas pazīmes norāda, ka iepriekšējos pārskatu periodos atzītie ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājumi vairs nepastāv vai ir mazinājušies.

113. Ja ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājuma pazīmes vairs nepastāv vai ilgtermiņa ieguldījuma atgūstamā vērtība pārsniedz tā uzskaites (atlikušo) vērtību, budžeta iestādes uzskaitē samazina izveidoto vērtības samazinājumu līdz ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites vērtībai, atzīstot pārējos ieņēmumos:

D	1199	Nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājums
	1299	Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums
K	8599	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

2.1.7. Pamatlīdzekļu izslēgšana no uzskaites

114. Pamatlīdzekļu izslēgšanas iemesli var būt:

- pilnīga fiziska nolietošanās,
- neatjaunojami bojājumi avārijas vai stihiskas nelaimes dēļ,
- konstruktīva nolietošanās, kad ilgtermiņa aktīvu tālāka ekspluatācija kļūst ekonomiski neizdevīga,
- pieņemts lēmums nemateriālo ieguldījumu vai pamatlīdzekli ieguldīt citā uzņēmumā kā mantisko ieguldījumu,
- inventarizācijas rezultātā konstatēta tā neesamība.

115. Ilgtermiņa aktīvus var nodot citai budžeta iestādei, ievērojot "Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likuma" un likuma "Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu" prasības.

Ilgtermiņa aktīvu un projektu realizācijas rezultātā pamatlīdzekļiem uzkrāto renovācijas, rekonstrukcijas izmaksu nodošanu pašvaldības pakļautībā esošām iestādēm, kuras kāro grāmatvedību decentralizēti, saskaņo ar domes priekšsēdētāju un atbildīgā persona sagatavo nodošanas- pieņemšanas aktu.

Ilgtermiņa aktīvu nodošanu pakļautībā esošām iestādēm, kurām grāmatvedību kārtu centralizēti, saskaņo ar izpilddirektoru un atbildīgā persona sagatavo nodošanas- pieņemšanas aktu.

Ilgtermiņa aktīvu pārvietošanu iestādēm, mainoties atbildīgām personām, saskaņo ar iestādes vadītāju un atbildīgā persona sagatavo nodošanas- pieņemšanas aktu (1.pielikums).

116. Pamatlīdzekļus bilances vērtībā līdz EUR 1500 (ieskaitot) par vienību (komplektu) noraksta saskaņā ar iestādes vadītāja rīkojumu. Par pamatlīdzekļu izslēgšanu iestādes vadītāja nozīmēta komisija sagatavo norakstīšanas un likvidācijas aktu (2.pielikums). Nepieciešamības gadījumā pievieno pieaicinātas institūcijas pamatlīdzekļa novērtējuma aktu par bojājumiem vai fizisku nolietošanu.

117. Pamatlīdzekļus bilances vērtībā virs EUR 1500 par vienību (komplektu) noraksta saskaņā ar uz domes lēmumu. Domes lēmums nepieciešams visa veida ēku un būvju norakstīšanai, inženiertehnisko būvju, ceļu, apstādījumu, infrastruktūras labiekārtošanas objektu, autotransporta izslēgšanai no bilances.

118. Ilgtermiņa aktīva atsavināšanas gadījumā, izņemot nodošanu bezatlīdzības ceļā, (pārdošana, mainīšana un ieguldīšana kapitālsabiedrībā), izslēdzot aktīvu no pamatlīdzekļu sastāva uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā, norakstot tā atlikušo vērtību, kā arī samazinot tā uzkrāto nolietojumu.

119. Izslēdzot no uzskaites un pārnesot uz krājumiem, grāmato:

D	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
K	1210	Zeme, ēkas un būves
	1220	Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas
	1230	Pārējie pamatlīdzekļi

120. Ja pamatlīdzekli pārdod, to izslēdz no uzskaites un atzīst prasības pārdotā pamatlīdzekļa vērtībā, grāmatojot:

D	2310	Pircēju un pasūtītāju parādi
K	8510	Saņemtā atlīdzība no nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu pārdošanas

Par ilgtermiņa aktīva pārdošanas (atsavināšanas) datumu uzskata dienu, kad visi riski un ekonomiskie labumi, kas saistīti ar ilgtermiņa aktīvu, pāriet aktīva pircējam (saņēmējam).

121. Atsavināšanai paredzētos aktīvus apgrozāmo līdzekļu sastāvā novērtē atbilstoši to zemākajai vērtībai, uzskaites (atlikušo) vērtību salīdzinot ar patieso vērtību (atskaitot atsavināšanas izmaksas). Katra pārskata perioda (finanšu gada, ja normatīvajos aktos par pārskatu sagatavošanu nav noteikts citādi) beigās pārbauda, vai nav samazinājusies aktīva vērtība, un, ja nepieciešams, atzīst aktīva vērtības samazinājumu.

122. Atsavināšanai paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus, kas uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā, atjauno ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā, ja neparedzētu apstākļu dēļ atsavināšanas process netiek pabeigts un ir vadības lēmums atsavināšanai paredzēto aktīvu turpināt izmantot budžeta iestādes darbības nodrošināšanai. Atsavināšanai paredzēto aktīvu atjauno ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā atlikušajā vērtībā un nolieto atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši iepriekš noteiktajam lietderīgās lietošanas laikam, sākot no nākamā mēneša pēc aktīva atjaunošanas ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā. Grāmato:

D	1200	Pamatlīdzekļi
	2190	Krājumu vērtības samazinājums
K	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
	8599	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

123. Ja pamatlīdzekli iegulda kapitālsabiedrības kapitālā (pamatlīdzekļu pārvērtēšanu veic saskaņā ar normatīvo aktu par valsts mantas atsavināšanas prasībām), to saskaņā ar vadības lēmumu izslēdz no uzskaites, norakstot vērtību un uzkrāto nolietojumu, un pamatlīdzekļu atlikušo (bilances) vērtību atzīst apgrozāmo līdzekļu sastāvā.

124. Saskaņā ar pieņemšanas un nodošanas aktu aktīvu izslēdz no apgrozāmo līdzekļu sastāva un atzīst atbilstošos pārējos izdevumos. Iegūtās kapitālsabiedrības kapitāla daļas atzīst finanšu ieguldījumos un ieņēmumos kapitāla daļu patiesajā vērtībā.

Pamatlīdzekli izslēdz, grāmatojot:

D	1290	Pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums
	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
K	1200	Pamatlīdzekļi

Krājumus izslēdz, grāmatojot:

D	8610	No uzskaites izslēgto nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu vērtība
	vai	
	8690	Pārējie iepriekš neklasificētie izdevumi
K	2132	Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai

Ieguldījuma daļas uzskaita, grāmatojot:

D	1300	Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi
K	8150	Ieņēmumi no mantiskā ieguldījuma no radniecīgām un asociētām kapitālsabiedrībām

125. Gadījumā, ja pamatlīdzeklim ir atgūstamā (likvidācijas) vērtība (lūžņi, rezerves daļas), pamatojoties uz budžeta iestādes iekšēju dokumentu (aktu), to uzskaita krājumu sastāvā, atzīstot ieņēmumus.

D	2100	Krājumi
K	8590	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

126. Ja pamatlīdzeklis iznīcināts prettiesiskas darbības rezultātā, pamatlīdzekli izslēdz no uzskaites. Ja par pamatlīdzekļa iznīcināšanu prettiesiskas darbības rezultātā budžeta iestāde ir iesniegusi prasību tiesā, līdz tiesas lēmuma pieņemšanai prasību uzskaita zembilancē, jo prasības apjoms un atmaksas laiks nav precīzi zināmi.

127. Ja nav iesniegta prasība tiesā un šāds lēmums ir juridiski pamatots, tad bojātā vai iznīcinātā aktīva atlikušās vērtības apmērā atzīst attiecīgus izdevumus.

Tiesai pieņemot lēmumu par prasības atlīdzināšanas apmēru un laiku, budžeta iestāde atzīst debitora prasības un ieņēmumus atbilstoši tiesas noteiktajam apmēram.

128. Ja par prettiesiskas darbības rezultātā bojātiem pamatlīdzekļiem budžeta iestāde saņem atlīdzību un to saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ieskaita budžeta iestādes budžetā, naudas saņemšanu uzskaita, grāmatojot:

D	2600	Naudas līdzekļi
---	------	-----------------

2.2. Apgrozāmo līdzekļu uzskaitē

129. Apgrozāmie līdzekļi ir aktīvi, kurus budžeta iestāde plāno izmantot gada laikā vai kuru apmaksa paredzēta gada laikā no bilances datuma. Apgrozāmo līdzekļu sastāvā uzskaita arī lauksaimniecības krājumus, atsavināšanai paredzētus ilgtermiņa ieguldījumus un aktīvus, ja vienas aktīva vienības sākotnējās atzīšanas vērtība ir mazāka par normatīvajos aktos budžeta izdevumu klasifikācijas jomā noteikto vērtību.

Apgrozāmos līdzekļus iedala šādās grupās:

- krājumi,
- debitori (prasības),
- nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem,
- īstermiņa finanšu ieguldījumi,
- naudas līdzekļi,
- administrējamo iestāžu finansēšana.

2.2.1. Krājumu uzskaitē

130. Krājumi ir budžeta iestādes īstermiņa aktīvi, kas paredzēti tās darbības nodrošināšanai, atsavināšanai un materiālu vai izejvielu veidā atrodas iestādē.

131. Krājumi tiek uzskaitīti iegādes vērtībā vai ražošanas pašizmaksā, pamatojoties uz dokumentiem par krājumu iegādi, izgatavošanu vai saņemšanu.

132. Krājumus atzīst izdevumos periodā, kurā tos nodod lietošanā, atsavina vai pārceļ citā aktīvu uzskaites grupā. Budžeta iestāde nodrošina inventāra uzskaiti (daudzuma vienībās) arī pēc atzīšanas izdevumos līdz faktiskajai to izlietošanai un norakstīšanai. Par krājumu atzīšanu izdevumos iestādes vadītāja izveidota komisija sagatavo norakstīšanas aktu (3. un 4.pielikums). Norakstīšanas aktā detalizēti norāda krājumu izslēgšanas iemeslu:

- remontmateriālus noraksta, uzrādot veiktā objekta remonta apjomu, faktiski izlietos materiālus,,
- kancelejas un saimniecības preces noraksta saskaņā ar izsniegšanu,
- produktus noraksta pamatojoties uz faktiski izlietotiem daudzumiem un saskaņā ar vadītāja apstiprinātu ēdienkarti- kopsavilkumu,
- kurināmo, degvielu un smērvielas noraksta saskaņā ar faktisko izlietojumu un pamatojoties uz vadītāja apstiprinātām patēriņa normām,
- pastmarkas, aplokšnes noraksta saskaņā ar ierakstiem izsūtīto vēstuļu reģistrācijas grāmatā.

133. Krājumu sastāvā uzskaita aktīvus, kurus plāno izmantot gada laikā un aktīvus, kuri pēc savām funkcijām neatšķiras no pamatlīdzekļiem, bet kuriem ir vērtību ierobežojums (vienības iegādes vērtība inventāram nepārsniedz EUR 213). Inventāra sākotnējās atzīšanas vērtība ir EUR 0.01.

134. Lai nodrošinātu pilnīgu krājumu uzskaiti un materiālo vērtību identifikāciju, krājumiem tiek piešķirts inventāra numurs.

135. Saņemot preču pavadzīmi – attaisnojošo dokumentu (vai citus krājumu iegādi pamatojošos dokumentus) gadījumā, ja krājumi ir faktiski saņemti (ja krājumi nav saņemti dienā, kad saņem dokumentu, uzskaita kā avansa maksājumu), dokumentā norādītajā vērtībā palielina attiecīgo krājumu kontu un saistību kontu, grāmatojot:

2100		Krājumi
	2110	Izejvielas un materiāli
		2111 Materiāli mācību, zinātniskiem un citiem mērķiem
		2112 Pārtikas produkti
		2113 Medikamenti, zāles un medicīnas materiāli
		2114 Saimniecības materiāli un kancelejas piederumi
		2115 Kurināmais, degviela, smērvielas
		2116 Mašīnu iekārtas un rezerves daļas
		2119 Pārējie materiāli
	2120	Nepabeigtie ražojumi un pasūtījumi
	2130	Gatavie ražojumi, pasūtījumi un krājumi atsavināšanai
		2131 Gatavie ražojumi
		2132 Krājumi un ilgtermiņa ieguldījumi atsavināšanai
		2133 Gatavie pasūtījumi
	2140	Lauksaimniecības krājumi
		2141 Darba un produktīvie dzīvnieki
		2142 Lopbarība un sēklas
		2149 Pārējie lauksaimniecības krājumi
	2160	Inventārs
		2161 Ātri nolietojamais inventārs
		2162 Apģērbi, apavi, veļa un gultas piederumi
		2169 Pārējais inventārs
	2180	Avansa maksājumi par krājumiem
		2187 Uzkrājumi nedrošiem avansiem par krājumiem

K 5310 Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

136. Saņemot attaisnojuma dokumentu par avansa maksājumu, grāmatojumus neveic, bet attaisnojuma dokumentu reģistrē budžeta iestādes uzskaites sistēmā.

Avansa maksājuma dokumenta apmaksas dienā palielina avansu par krājumiem un samazina naudas kontu, no kura veic maksājumu, grāmatojot:

D 2180	Avansa maksājumi par krājumiem
K 2600	Naudas līdzekļi

137. Saņemot krājumus, par kuriem iepriekš veikts avansa maksājums, avansa maksājuma vērtībā samazina avansu uzskaites kontu un palielina attiecīgo krājumu kontu, kā arī aprēķina nolietojumu inventāram, grāmatojot:

D 2110	Izejvielas un materiāli
2130	Gatavie ražojumi, pasūtījumi un krājumi atsavināšanai
2160	Inventārs
7000	Izdevumi
K 2180	Avansa maksājumi par krājumiem
2168	Inventāra uzkrātais nolietojums

138. Krājumus, saņemot no citas valsts vai pašvaldības budžeta iestādes, no padotībā esošas iestādes bezatlīdzības ceļā, grāmatvedības uzskaitē atzīst:

- krājumu vērtību (konts 2100), vērtības samazinājumu (konts 2190) un ieņēmumus no bez atlīdzības ceļā saņemtām vērtībām (konts 8410) atbilstoši saņemtajai informācijai par krājumiem un darījuma būtībai,
- krājumu vērtību (konts 2100), vērtības samazinājumu (konts 2190) un nākamo periodu ieņēmumus (konti 8420/5150/5910), ja iepriekšējā budžeta iestādē krājumu vērtība sākotnēji uzskaitīta nākamo periodu ieņēmumos,
- ja saņem krājumus, kas iepriekš atzīti iestādes izdevumos, nodrošina šādu krājumu uzskaiti daudzuma vienībās līdz faktiskai to norakstīšanai.

139. Krājumu vērtību atzīst tajā uzskaites kategorijā, kurā norādījusi iepriekšējā budžeta iestāde, ja nepieciešams, minētās vērtības pārklasificē atbilstoši iestādes grāmatvedības uzskaites kārtībai.

140. Budžeta iestādei, krājumus saņemot dāvinājumā, saņemšanas dienā jānosaka to vērtība.

Ja dāvinājuma saņemšanas dokumentā norādīta krājumu vērtība, krājumus uzskaita norādītajā vērtībā.

Ja vērtība nav norādīta, budžeta iestādes vadītāja izveidota komisija, nepieciešamības gadījumā pieaicinot attiecīgās jomas speciālistu, nosaka saņemto krājumu vērtību.

141. Krājumus saņemot kā dāvinājumu, palielina attiecīgo krājumu kontu un atbilstošo ieņēmumu kontu vai nākamo periodu ieņēmumu kontu (atbilstoši līguma nosacījumiem, ja krājumi paredzēti ilgtermiņa objekta izveidei u.tml.), aprēķina inventāram nolietojumu, grāmatojot:

D	2110	Izejvielas un materiāli
	2130	Gatavie ražojumi, pasūtījumi un krājumi atsavināšanai
	2140	Lauksaimniecības krājumi
	2160	Inventārs
	7000	Izdevumi
K	8414	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas
	vai	
	5914	Nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem
	5154	Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem
	2168	Inventāra uzkrātais nolietojums

142. Budžeta iestādei pašai iesaistoties krājumu ražošanā (malkas sagatavošanā), saražotās produkcijas vērtību aprēķina atbilstoši izlietoto izejvielu un materiālu vērtībām, kā arī izmaksām, kas tieši attiecas uz ražošanas procesu (aprēķinātās algas, akceptētie attaisnojuma dokumenti par materiāliem, elektroenerģijas patēriņš u.tml.) atbilstoši budžeta iestādes produkcijas pašizmaksas aprēķināšanas kārtībai.

143. Budžeta iestādei krājumu novērtēšanā pielietojot FIFO metodi, pieņem, ka krājumu vienības, kuras pirmās iepirkas vai saražotas, pirmās arī tiek pārdotas vai izlietotas, faktisko krājumu izlietošanas secību neņemot vērā.

144. Krājumus nododot citai budžeta iestādei izslēdz krājumu vērtību (konts 2100) un vērtības samazinājumu (konts 2190) un atzīst izdevumus no bezatlīdzības ceļā nodotām vērtībām (konts 8420) krājumu atlikušajā vērtībā atbilstoši darījuma būtībai, nākamo periodu

ieņēmumus (konts 5910), kas attiecas uz šiem krājumiem, un atzīst ieņēmumus no bezatlīdzības ceļā nodotām vērtībām (konts 8410).

145. Uzkrājuma princips paredz, ka darījumu un citu notikumu rezultātus atzīst tad, kad tie notiek neatkarīgi no naudas saņemšanas vai samaksāšanas. Preču pārdošanu atzīst, kad preces valdījuma un lietošanas tiesības pāriet pircējam neatkarīgi no samaksas saņemšanas.

146. Ja krājumus pārdod, tos vispirms izslēdz no uzskaites un atzīst pārējos izdevumos – kontā 8620 „Izdevumi no krājumu pārdošanas”.

Noraksta krājumu uzskaites vērtību, kuru nosaka atbilstoši budžeta iestādes pielietotajai krājumu uzskaites metodei (FIFO) grāmatojot:

D	8620	Izdevumi no krājumu pārdošanas
K	2110	Izejvielas un materiāli
	2130	Gatavie ražojumi, pasūtījumi un krājumi atsavināšanai

Pēc tam atzīst prasības un ieņēmumus krājumu pārdošanas vērtībā, grāmatojot:

D	2310	Pircēju un pasūtītāju parādi
K	8520	Ieņēmumi no krājumu pārdošanas

147. Norakstot inventarizācijas rezultātā konstatētos zudušos, bojātos vai novecojušos krājumus, grāmato:

D	8640	Inventarizācijās konstatētie iztrūkumi
K	2110	Izejvielas un materiāli
	2120	Nepabeigtie ražojumi un pasūtījumi
	2130	Gatavie ražojumi, pasūtījumi un krājumi atsavināšanai
	2160	Inventārs

Inventarizācijas rezultātā konstatējot krājumu pārpalikumu, grāmato:

D	2110	Izejvielas un materiāli
	2120	Nepabeigtie ražojumi un pasūtījumi
	2130	Gatavie ražojumi, pasūtījumi un krājumi atsavināšanai
	2160	Inventārs
K	8540	Inventarizācijās konstatētie pārpalikumi

148. Lai nodrošinātu inventāra un ātri nolietojamo priekšmetu analītisko uzskaiti, pēc to nodošanas lietošanā, lietderīgi izveidot papildus kontu 2168 “Inventāra uzkrātais nolietojums”.

149. Budžeta iestāde inventāra sastāvā iekļautos priekšmetus, kurus nodod darbiniekiem un nav paredzēts tos saņemt atpakaļ, noraksta izdevumos dienā, kad priekšmetu nodod. Saņemot un nododot lietošanā minētās vērtības, jāveic sekojoši grāmatojumi:

- saņemtās vērtības:

D	2161	Ātri nolietojamais inventārs
	2162	Apģērbi, apavi, veļa un gultas piederumi
K	5300	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

- nododot lietošanā, aprēķina nolietojumu:

D	7000	Izdevumi
K	2168	Inventāra uzkrātais nolietojums

- norakstot priekšmetus, kad tie kļuvuši nederīgi:

D	2168	Inventāra uzkrātais nolietojums
K	2161	Ātri nolietojamais inventārs
	2162	Apģērbi, apavi, veļa un gultas piederumi

150. Bilancē uzrāda tos krājumus, kas ir noliktavā un nav nodoti lietošanā. Inventāra sastāvā uzskaita eglīšu rotājumus un gaismas virtenes neatkarīgi no vērtības un kalpošanas laika.

151. Ja bez atlīdzības tiek nodoti krājumi, kas iepriekš atzīti izdevumos, tos izslēdz no uzskaites daudzuma vienībās.

Iestāde nododot bezatlīdzības ceļā krājumus citai budžeta iestādei, sniedz informāciju par krājumu uzskaiti (piederību uzskaites kategorijai detalizācijā līdz apakšgrupai, krājumu vērtību, vērtības samazinājumu, attiecīgu norādi un vērtību, ja krājumu vērtība sākotnēji atzīta nākamo periodu ieņēmumos).

Krājumu pārvietošanu iestādē, mainoties atbildīgām personām, saskaņo ar iestādes vadītāju un atbildīgā persona sagatavo nodošanas- pieņemšanas aktu (5.pielikums).

152. Ja krājumi iznīcināti prettiesiskas darbības rezultātā, krājumus izslēdz no uzskaites, grāmatojot:

D	7000	Izdevumi
K	2100	Krājumi

153. Ja par krājumu iznīcināšanu vai bojāšanu prettiesiskas darbības rezultātā budžeta iestāde ir iesniegusi prasību tiesā, līdz tiesas lēmuma pieņemšanai prasību uzskaita zembilancē, jo prasības apjoms un atmaksas laiks nav precīzi zināmi. Ja par krājumu iznīcināšanu vai bojāšanu prettiesiskas darbības rezultātā budžeta iestāde saņem atlīdzību un to saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ieskaita budžeta iestādes kontā, naudas saņemšanas dienā grāmato:

D	2600	Naudas līdzekļi
K	8590	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

154. Krājumi, kuri pēc savām funkcijām neatšķiras no pamatlīdzekļiem, bet neatbilst pamatlīdzekļu sākotnējās vērtības atzīšanas kritērijam (inventārs) un, kuri nav nodoti lietošanā, vērtības samazinājumu nosaka saskaņā ar MK noteikumu Nr.1486. 27.- 38. punktu, bet tā reversēšanu- saskaņā ar šo noteikumu 39.- 41.punktu.

155. Krājumiem, kuri paredzēti ilgstošai lietošanai, bet kuru vienas vienības sākotnējās atzīšanas vērtība ir zemāka par normatīvajos aktos budžeta izdevumu klasifikāciju jomā noteikto vērtību, līdz to nodošanai lietošanā vērtības samazinājumu nosaka un uzskaita tāpat kā pamatlīdzekļiem (konts 8693).

156. Krājumus novērtē zemākajā vērtībā, salīdzinot iegādes vērtību ar krājuma aizstāšanas (aizvietošanas) vērtību. Katra pārskata gada beigās budžeta iestāde nosaka aizstāšanas izmaksas krājumiem, kas paredzēti iestādes funkciju nodrošināšanai, izplatīšanai bez maksas vai par minimālu samaksu, kā arī šādu krājumu izgatavošanai, ja tie nodoti lietošanā vai izlietoti. Ja krājumu aizstāšanas izmaksas ir zemākas par šo krājumu iegādes vērtību, budžeta iestāde krājumus uzskaita aizstāšanas izmaksu vērtībā, norakstot pārējos izdevumos starpību, kas rodas starp iegādes un aizstāšanas vērtību.

157. Ja krājumi ir bojāti, pilnīgi vai daļēji novecojuši, budžeta iestāde pārskata gada beigās nosaka šādu krājumu patieso vērtību saskaņā ar MK noteikumu Nr.1486. 29. punktu. Ja šo krājumu patiesā vērtība ir zemāka par to iegādes vērtību, krājumus uzskaita patiesajā vērtībā, norakstot pārējos izdevumos starpību, kas rodas starp iegādes un patieso vērtību. Ja šādu krājumu patieso vērtību nav iespējams noteikt, krājumus uzskaita to iegādes vērtībā līdz norakstīšanai.

158. Pārskata gada beigās iestāde nosaka atsavināšanai paredzēto ilgtermiņa ieguldījumu un krājumu patieso vērtību un, ja šo krājumu patiesā vērtība ir zemāka par to iegādes vērtību, krājumus uzskaita patiesajā vērtībā, norakstot pārējos izdevumos starpību, kas rodas starp iegādes un patieso vērtību (atskaitot atsavināšanas izmaksas).

159. Gada beigās veic krājumu inventarizāciju, sagatavo inventarizācijas kopsavilkumus. Krājumus izvērtē pēc šādām pazīmēm:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, lietojot attiecīgos krājumus,
- pieņemts lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā,
- krājums novecojis vai fiziski bojāts,
- krājuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē iestādes darbību,
- pieņemts lēmums apturēt krājuma izveidošanu pirms nodošanas ekspluatācijā.

160. Ja neviena no pazīmēm nepastāv un, ja nepārsniedz šādu būtiskumu- krājumu, kurš nav nodots lietošanā vienas vienības iegādes vērtība ir 70 *euro* un mazāka, vērtības samazinājumu krājumam, kurš nav nodots lietošanā, neapņēma.

161. Ja tiek konstatēta vismaz viena no minētajām pazīmēm, tad iestādes vadītāja apstiprināta komisija vispirms izvērtē vai iespējams noteikt krājuma patieso vērtību. Krājumu izvērtēšana notiek katrā pārskata periodā.

2.2.2. Debitoru (prasību) uzskaitē

162. Debitoru parādi ir aktīvi, kas saistīti ar juridiskām tiesībām nākotnē saņemt ekonomiskos labumus no juridiskām un privātām personām. Ja ir liela varbūtība, ka nākotnē debitoru parāds tiks samaksāts un, ja nav iespējams pierādīt pretējo, šāds debitoru parāds atzīstams bilancē.

163. Debitoru parādi rodas:

- no nesamaksātiem nodokļiem,
- pārdodot produkciju vai sniedzot pakalpojumus un nesaņemot tūlītēju samaksu par produkciju vai pakalpojumiem,
- aizdodot savus līdzekļus citām juridiskām un fiziskām personām,
- citos gadījumos, kad rodas debitoru parāds.

164. Debitoru prasību uzskata par izveidojušos, kad pircējam (pasūtītājam) dokumentāli noformēta un nodota produkcija, prece vai sagatavots dokuments par darba (pakalpojuma) izpildi, izņemot gadījumus, ja līgumā paredzēta pircēja rakstveida apstiprinājuma saņemšana (vai citi apmaksas nosacījumi).

165. Uzkrājumu princips nosaka, ka ieņēmumus un izmaksas atzīst, kad tie ir nopelnīti vai radušies neatkarīgi no naudas saņemšanas vai samaksas. Atbilstoši cēloņiem, kāpēc iestāde

nav saņēmusi pienākošos summu, debitoru parādus atšķirīgi uzskaita grāmatvedībā un uzrāda finanšu pārskatos.

166. Ja pienācis attaisnojuma dokumenta samaksas termiņš, bet samaksa no debitora vēl nav saņemta, parādu bilancē uzrāda kā debitoru parādu, nepieciešamības gadījumā veidojot uzkrājumus nedrošajiem (šaubīgajiem) parādiem.

167. Budžeta iestāde pārskata perioda beigās izvērtē prasības un samaksātos avansus un uzskata tos par nedrošiem (šaubīgiem), ja:

- prasību apmaksas vai avansu nosacījumu izpildes termiņš ir nokavēts 90 dienas un vairāk,
- pastāv strīds par prasību atmaksu vai līguma izpildi, par kuru veikts avansa maksājums,
- pret debitoru ir ierosināta lieta par maksātnespēju,
- ir pamatoti iemesli, kas liek apšaubīt parāda atgūšanu.

Prasību un samaksāto avansu izvērtēšanu veic iestādes vadītāja izveidota komisija. Komisijas sastāvā iekļauj atbildīgo grāmatvedi par prasību (debitoru) uzskaites kārtošānu. Prasību (debitoru) un samaksāto avansu izvērtēšanu komisija dokumentē.

168. Prasībām un samaksātajiem avansiem, kuri klasificēti kā nedroši (šaubīgi), budžeta iestādes veido uzkrājumus apšaubāmās summas apmērā. Izveidoto uzkrājumu vērtību iekļauj pārskata perioda pārējos izdevumos. Prasības un samaksātos avansus bilancē norāda neto vērtībā, kas aprēķināta, no uzskaites vērtības atbilstoši grāmatvedības datiem atskaitot izveidotos uzkrājumus.

169. Budžeta iestāde katrā pārskata datumā novērtē, vai pastāv objektīvi pierādījumi prasību un samaksāto avansu saņemšanai, izvērtējot (ja tas ir iespējams) katru parādnieku un katru darījumu. Ja šādi pierādījumi pastāv, izdevumus uzkrājumiem novērtē nedrošās (apšaubāmās) summas apmērā vai procentos no parāda vērtības.

170. Prasības, kuru piedziņa saskaņā ar tiesību normām ir neiespējama, jo parādnieks ir likvidēts vai miris, vai ir pagājis parāda piedziņas iespējamības termiņš, izslēdz no budžeta iestādes bilances, norakstot no nedrošiem (šaubīgiem) parādiem izveidotajiem uzkrājumiem vai iekļaujot pārējos izdevumos, ja uzkrājumu summa nav pietiekama vai ja uzkrājumi nav izveidoti.

Priekšlikumus par prasību norakstīšanu sagatavo iestādes vadītāja izveidota komisija un atbildīgais darbinieks sagatavo lēmumu izskatīšanai finanšu komitejā un lēmuma apstiprināšanai novada domē.

171. Prasībām un samaksātajiem avansiem, kuru saņemšanas termiņš vai nosacījumu izpildes (preces piegādes, pakalpojuma saņemšanas) datums nav pienācis, uzkrājumus neveido.

172. Ja ir spēkā MK noteikumu 97.1.apakšpunktā minētie nosacījumi, prasības un samaksātos avansus sadala grupās pēc to apmaksas vai izpildes termiņa kavējuma un atbilstoši tām nosaka uzkrājumu apmēru:

- parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta 91-180 dienas, uzkrājumus veido 25 procentu apmērā no parādu vērtības,
- parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta 181-270 dienas, uzkrājumus veido 50 procentu apmērā no parādu vērtības,
- parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta 271-365 dienas, uzkrājumus veido 75 procentu apmērā no parādu vērtības,

- parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta ilgāk par 365 dienām, uzkrājumus veido 80 procentu apmērā no parādu vērtības.

173. Ja ir spēkā MK noteikumu 97.2., 97.3. un 97.4.apakšpunktā minētie nosacījumi, uzkrājumus veido uzreiz apšaubāmās summas apmērā.

174. Novērtējot prasību un avansu neatmaksas risku un secinot, ka sākotnēji izveidotie uzkrājumi nav nepieciešami, budžeta iestāde samazina uzkrājumus un atzīst pārējos ieņēmumus no uzkrājumu samazinājuma.

175. Ja pārskata periodā atmaksā prasību vai samaksāto avansu, kam sākotnēji bija izveidoti uzkrājumi, budžeta iestāde samazina izveidotos uzkrājumus un atzīst pārējos ieņēmumus no uzkrājumu samazinājuma, kā arī samazina atbilstošo aktīva kontu, kurā uzskaitīta prasība vai avanss, un atzīst pārējos izdevumus.

176. Debitoru prasības atzīst saskaņā ar ieņēmumu uzskaites pamatprincipiem un maksas pakalpojumiem aprēķina PVN (pievienotās vērtības nodokli), grāmatojot:

D	2300	Debitori
K	5723	Pievienotās vērtības nodoklis
	6000	Ieņēmumi (atbilstošais ieņēmumu veids)

177. Budžeta iestādei saņemot prasību apmaksu, debitoru parādu dzēš atbilstoši bankas konta pārskatam, grāmatojot:

D	2600	Naudas līdzekļi
K	2300	Debitori

178. Ja pārskata periodā atmaksā parādu, kam sākotnēji bija izveidoti uzkrājumi, budžeta iestāde samazina izveidotos uzkrājumus un atzīst ieņēmumus no uzkrājumu samazināšanās, grāmatojot:

D	2330	Uzkrājumi nedrošiem debitoru parādiem
K	8550	Ieņēmumi no nedrošiem debitoru parādiem izveidoto uzkrājumu samazināšanas

179. Izvērtējot prasības un avansa maksājumus, un, atzīstot debitoru parādu kā nedrošu (šaubīgu), aprēķina uzkrājumu summu un iekļauj to pārskata perioda izdevumos, grāmatojot:

D	8650	Izdevumi uzkrājumiem nedrošiem debitoru parādiem
K	1187	Uzkrājumi nedrošiem avansiem par nemateriāliem ieguldījumiem
	1287	Uzkrājumi nedrošiem avansiem par pamatlīdzekļiem
	2331	Uzkrājumi prasībām pret pircējiem un pasūtītājiem
	2427	Uzkrājumi nedrošiem avansiem par pakalpojumiem

180. Nedrošo (šaubīgo) debitoru un bezcerīgo debitoru parādu inventarizāciju veic reizi gadā pēc stāvokļa uz katra gada 31.decembri. Debitoru izvērtēšanā iekļauj arī tos debitoru parādus, kuriem iepriekšējos periodos jau izveidoti uzkrājumi. Bezcerīgie debitoru parādi tiek izslēgti no bilances, pamatojoties uz Domes lēmumu, samazinot izveidotos uzkrājumus vai norakstot no debitoru parādiem un iekļaujot pārskata perioda izdevumos. Par pamatu

bezcerīgu debitoru parādu norakstīšanai kalpo tiesas nolēmums vai citi dokumenti, kuri apliecina parāda atgūšanas neiespējamību.

181. Debitoru prasības klasificē īstermiņa un ilgtermiņa prasībās to rašanās dienā:
- īstermiņa prasībās (debitoros) iekļauj prasību summas, kuras atmaksās budžeta iestādes parastā darbības cikla ietvaros vai, kuru atmaksas termiņš pārskata perioda beigās nepārsniegs gadu no bilances datuma,
 - ilgtermiņa prasībās uzskaita prasības, kuru paredzētā atmaksa pārsniedz gadu no bilances datuma,
 - pārskata perioda (gada) beigās aprēķina un debitoru sastāvā norāda ilgtermiņa prasību īstermiņa daļu.

182. Debitoru (prasību) sastāvā kā uzkrātos ieņēmumus uzskaita budžeta iestādes ieņēmumus, kas saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem attiecas uz iepriekšējiem periodiem, bet kuru saņemšanas termiņš vēl nav pienācis vai par kuriem nav iegrāmatots debitoru prasību norēķinu attaisnojošs dokuments.

2.2.3. Darbiniekiem izsniegto avansu uzskaites kārtība

183. Ja budžeta iestāde darbiniekam izsniedz avansu (saimnieciskiem izdevumiem, komandējumu izdevumiem u.tml.) skaidrā naudā, kā arī pārskaitot uz karti, uzskaitē atzīst debitoru prasību un samazina naudas līdzekļus, grāmatojot:

D	2381	Darbiniekiem izsniegtie avansi
K	2600	Naudas līdzekļi

184. Darbiniekam izsniedz avansu, pamatojoties uz vadītāja rakstisku rīkojumu - komandējuma izdevumiem, saimnieciskām, reprezentācijas u.c. vajadzībām. Regulāru skaidras naudas izmaksu veikšanai iestādes vadītājs ar rīkojumu nozīmē personu, kas veic avansiera pienākumus. Ja avansiera pienākumus veic pakļautībā esošās iestādes vadītājs, tad pienākumus un atbildību nosaka pašvaldības izpilddirektors ar rīkojumu.

185. Avansierim nauda tiek ieskaitīta norādītajā bankas kontā uz rakstiska avansiera pieprasījuma pamata (6.pielikums), ko apstiprina iestādes vadītājs un kurā jābūt norādītam konkrētam izlietojuma mērķim.

186. Saņemot no darbinieka izlietotā avansa (saimniecisko izdevumu, komandējumu izdevumu u.tml.) atskaiti, samazina prasību pret darbinieku un palielina attiecīgos izdevumus vai krājumu kontu atlikumus, grāmatojot:

D	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
	2100	Krājumi
K	2381	Darbiniekiem izsniegtie avansi

187. Neizmantotais avansa atlikums norēķina personai jāiemaksā iestādes norēķinu kontā ne vēlāk kā 5 darba dienu laikā pēc avansa norēķina iesniegšanas. Jaunu avansu saimnieciskām vajadzībām neizsniedz, ja persona nav norēķinājusies par iepriekš izsniegto summu. Pastāvīgiem avansieriem neizmantotais atlikums pāriet uz nākamā avansa atskaiti.

188. Avansa pārtēriņu gadījumā norēķina persona sniedz paskaidrojumu par neparedzēto izdevumu rašanās iemesliem, pievienojot attaisnojošos dokumentus. Ja avansa norēķinu apstiprina iestādes vadītājs, izmaksā norēķinu personai pārtēriņa summu.

2.2.4. Nākamo periodu izdevumu un avansu par pakalpojumiem uzskaitē

189. Avansa maksājumus vai nākamo periodu izdevumus atzīst bilancē tikai tad, kad veikts maksājums. Nākamo periodu izdevumos pēc uzkrāšanas principa uzskaita izsniegtās subsīdijas un dotācijas komersantiem, biedrībām un nodibinājumiem, līdz atskaitās un iesniedz dokumentus par izlietojumu.

190. Samaksātos avansus uzskaita tās aktīvu grupas sastāvā, par kuru avansi maksāti. Atsevišķi uzskaita avansus nemateriāliem ieguldījumiem, pamatlīdzekļu iegādei, finanšu ieguldījumiem, avansus krājumiem, nākamo periodu izdevumus un avansus par pakalpojumiem.

191. Izdevumu apmaksas dienā vai avansa maksājuma par pakalpojumiem pārskaitīšanas dienā (ieskaitot maksājumus par pastmarkām, degvielas kartēm, degvielas taloniem, kā arī avansā izmaksāto atvaļinājumu naudu u.tml.), pamatojoties uz maksājuma uzdevumu, palielina attiecīgo kontu par nākamo periodu izdevumiem, vai kontu par avansa maksājumiem par pakalpojumiem un samazina naudas kontu, no kura veikts maksājums, grāmatojot:

D	2420	Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem
K	2600	Naudas līdzekļi

192. Saņemot pakalpojumu, par kuru iepriekš veikts avansa maksājums, samazina attiecīgo kontu par nākamo periodu izdevumiem vai kontu par avansa maksājumiem par pakalpojumiem un atzīst izdevumus. Ja pakalpojums saņemts pakāpeniski (pa daļām), atzīst izdevumus saņemtās pakalpojumu daļas vērtībā, pamatojoties uz līgumu un/vai pakalpojumu nodošanas – pieņemšanas aktu.

2.2.5. Naudas līdzekļu uzskaitē

193. Saņemot naudas līdzekļus kasē vai norēķinu kontā, atbilstoši kredītiestādes konta izrakstam palielina attiecīgo naudas līdzekļu kontu saņemtās summas apjomā un samazina attiecīgo aktīvu, pasīvu vai ieņēmumu kontu atbilstoši naudas saņemšanas iemeslam, grāmatojot:

D	2610	Kase
	2620	Norēķinu konti Valsts kasē vai kredītiestādēs
K	2000	Apgrozāmie līdzekļi
	5000	Kreditori
	6000	Ieņēmumi
	8000	Dažādi ieņēmumi un izdevumi

Limitu skaidras naudas atlikumam kasē nosaka ar iestādes vadītāja rīkojumu.

194. Ja budžeta iestāde saņem naudas līdzekļus kontā īsi pēc pārskata perioda slēgšanas un saņemts apliecinājums, ka pārskaitījums veikts iepriekšējā periodā, perioda beigās attiecīgo summu atzīst kā naudu ceļā, grāmatojot:

D	2670	Nauda ceļā
K	2000	Apgrozāmie līdzekļi
	5000	Kreditori
	6000	Ieņēmumi
	8000	Dažādi ieņēmumi un izdevumi

195. Saņemot drošības naudu vai citus naudas līdzekļus, kas nav budžeta iestādes īpašums, palielina atbilstošo naudas līdzekļu kontu un atzīst saistības, grāmatojot:

D	2624	Citu budžetu līdzekļi
K	5813	Saistības par saņemto drošības naudu un citiem naudas līdzekļiem

196. Izsniedzot drošības naudu vai citus naudas līdzekļus, kas nav budžeta iestādes īpašums, dzēš attiecīgās saistības un samazina atbilstošo naudas līdzekļu kontu, grāmatojot:

D	5813	Saistības par saņemto drošības naudu un citiem naudas līdzekļiem
K	2624	Citu budžetu līdzekļi

197. Ieguldot naudas līdzekļus termiņnoguldījumā, grāmato:

D	2630	Termiņnoguldījumi
K	2620	Norēķinu konti Valsts kasē vai kredītiestādēs

Dienā, kad termiņnoguldījuma termiņš beidzas un līdzekļus ieskaita norēķinu kontā, grāmato:

D	2620	Norēķinu konti Valsts kasē vai kredītiestādēs
K	2630	Termiņnoguldījumi

198. Maksājot naudas līdzekļus, atzīst to samazinājumu un uzskaita attiecīgo darījumu – naudas maksājumu rezultātā iegūtos aktīvus, samazinātās saistības vai, atsevišķos gadījumos, tiešu izdevumu apmaksu. Saskaņā ar veikto darījumu, grāmato:

D	1000	Ilgtermiņa ieguldījumi
	2000	Apgrozāmie līdzekļi
	5000	Kreditori
	7000	Izdevumi
	8000	Dažādi ieņēmumi un izdevumi
K	2600	Naudas līdzekļi

2.3. Pašu kapitāla uzskaitē

2.3.1. Rezervju uzskaitē

199. Pārējās rezervēs iekļautas mežaudžu sākotnējās atzīšanas vērtības budžeta iestādes uzskaitē atbilstoši Valsts meža dienesta reģistra datiem.

200. Budžeta iestāde katra pārskata gada beigās veic detalizētu pārējo rezervju inventarizāciju un paskaidro izmaiņas.

2.3.2. Budžeta izpildes rezultātu uzskaitē

201. Pārskata perioda (gada) beigās slēdz visus pārskata gada ieņēmumu un izdevumu kontus ar kontu “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts”.

202. Ieņēmumus slēdz katram budžeta veidam atsevišķi, grāmatojot:

D	6000	Ieņēmumi (attiecīgie ieņēmumu konti)
	8100	Finanšu ieņēmumi
	8400	Bezatlīdzības ceļā saņemtās un nodotās vērtības
	8500	Pārējie ieņēmumi
K	3521	Pārskata gada pamatbudžeta izpildes rezultāts
	3522	Pārskata gada speciālā budžeta izpildes rezultāts
	3523	Pārskata gada ziedojumu un dāvinājumu izpildes rezultāts
	3524	Pārskata gada citu budžetu izpildes rezultāts

203. Izdevumus slēdz katram budžeta veidam atsevišķi, grāmatojot:

D	3521	Pārskata gada pamatbudžeta izpildes rezultāts
	3522	Pārskata gada speciālā budžeta izpildes rezultāts
	3523	Pārskata gada ziedojumu un dāvinājumu izpildes rezultāts
	3524	Pārskata gada citu budžetu izpildes rezultāts
K	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
	8200	Finanšu izdevumi
	8400	Bezatlīdzības ceļā saņemtās un nodotās vērtības
	8600	Pārējie izdevumi

204. Nākamajā pārskata periodā (gadā) pārskata gada budžeta izpildes rezultātu atlikumus pārgrāmato uz iepriekšējo pārskatu gadu budžeta izpildes rezultātu, grāmatojot:

D	3521	Pārskata gada pamatbudžeta izpildes rezultāts
	3522	Pārskata gada speciālā budžeta izpildes rezultāts
	3523	Pārskata gada ziedojumu un dāvinājumu izpildes rezultāts
	3524	Pārskata gada citu budžetu izpildes rezultāts
K	3511	Iepriekšējo pārskata gadu pamatbudžeta izpildes rezultāts
	3512	Iepriekšējo pārskata gadu speciālā budžeta izpildes rezultāts
	3513	Iepriekšējo pārskata gadu ziedojumu un dāvinājumu izpildes rezultāts
	3514	Iepriekšējo pārskata gadu citu budžetu izpildes rezultāts

2.3.3. Līdzdalības uzskaitē kapitālsabiedrībās

205. Pašvaldībā līdzdalību radniecīgo, asociēto un pārējo kapitālsabiedrību kapitālā novērtē un norāda saskaņā ar izmaksu metodi.

206. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi tiek uzskaitīti pēc izmaksu metodes atbilstoši pašvaldībai piederošajai daļai radniecīgo (īpatsvars 100%), asociēto (20% līdz 50%) un pārējo (līdz 20%) kapitālsabiedrību pamatkapitālā.

207. Lietojot izmaksu metodi, pašvaldība saņemtos maksājumus par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu izmantošanu iekļauj pašvaldības ieņēmumos. Pārskata perioda beigās nosaka un uzskaita ilgtermiņa finanšu ieguldījumu vērtības samazinājumu, ja pašu kapitāls ir mazāks par pamatkapitālu sabiedrībā.

208. Pārskata gadā ieguldījumu uzskaites vērtība tiek palielināta, pamatojoties uz domes lēmumu par kapitālsabiedrības pamatkapitāla palielināšanu gadījumos, kad pašvaldība ir nodevusi kā mantisko ieguldījumu pašvaldības bilanci uzskaitīto nekustamo īpašumu, pašvaldība ir pārskaitījusi sabiedrībai naudas līdzekļus vai nodevusi sabiedrībai kustamo mantu kā mantisko ieguldījumu.

209. Ja pašvaldība, veicot mantisko ieguldījumu, iegūst kapitālsabiedrības kapitāla daļas, tad saskaņā ar pašvaldības lēmumu konkrēto aktīvu izslēdz no ilgtermiņa ieguldījumu sastāva un atzīst apgrozāmo līdzekļu sastāvā ieguldījuma atlikušajā vērtībā.

Saskaņā ar nodošanas aktu aktīvu izslēdz un atzīst pārējos izdevumus.

210. Iegūtās kapitālsabiedrības kapitāla daļas atzīst finanšu ieguldījumos un ieņēmumos kapitāla daļu patiesajā vērtībā.

2.4. Uzkrājumu uzskaitē

211. Uzkrājumi ir paredzēti, lai segtu saistības, kuras attiecas uz pārskata gada vai iepriekšējo gadu darījumiem un pārskata sagatavošanas laikā ir paredzamas vai zināmas, bet, kuru vērtība vai konkrētu saistību rašanās, vai segšanas datums nav precīzi zināms.

212. Veidojot uzkrājumus, budžeta iestāde atbilstoši pieejamai informācijai pamatoti izvērtē to vērtību. Uzkrājumu vērtība nedrīkst pārsniegt nepieciešamo summu, kādu budžeta iestāde maksātu pārskata datumā, lai segtu saistības. Uzkrājumus nedrīkst izmantot aktīvu vērtības koriģēšanai.

2.4.1. Uzkrājumu iespējamām saistībām uzskaitē

213. Uzkrājumus paredzamajām saistībām veido pārskata perioda slēgšanas dienā atbilstoši budžeta iestādes vadītāja izveidotas komisijas izvērtējumam, ja budžeta iestādei ir pašreizējs pienākums, kuru izraisījis pagātnes notikums un, kuru visticamāk būs jāapmaksā, bet kuru apjoms, rašanās vai apmaksas datums nav precīzi zināmi (piemēram, ja pret budžeta iestādi ir iesniegta prasība tiesā par zaudējumu atlīdzināšanu un var ar zināmu drošību uzskatīt, ka tiesas spriedums būs nelabvēlīgs iestādei).

214. Uzkrātās saistības atzīst, ja saistību lielums un apmaksas termiņi ir samērā precīzi aprēķināmi un nenoteiktības pakāpe ir daudz mazāka nekā uzkrājumiem. Pārskata perioda beigās budžeta iestāde ieģrāmato uzkrātās saistības. Uzkrāto saistību summu nosaka saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, tāmēm vai pēc iepriekšējās pieredzes par izdevumu apjomu. Aprēķināto summu ieģrāmato izdevumos un uzkrātajās saistībās. Ja nākamajos periodos nepieciešams samazināt iepriekš aprēķināto uzkrājumu summu, samazina izdevumus un uzkrātās saistības.

D	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
K	4200	Uzkrājumi paredzamām saistībām

215. Ja budžeta iestādei vēlāk saistību apjoms un maksāšanas diena kļūst zināma, uzkrājumus pārģrāmato uz atbilstošo saistību kontu, ģrāmatojot:

D	4200	Uzkrājumi paredzamām saistībām
K	5000	Kreditori (ilgtermiņa vai īstermiņa)

216. Budžeta iestāde pārskata gada beigās veido uzkrātās saistības darbinieku neizmantojamiem atvaļinājumiem un darba devēja sociālajām iemaksām neatkarīgi no darbinieka izlietoto atvaļinājuma dienu skaita pēc pārskata datuma.

217. Aprēķina katram darbiniekam atsevišķi, nosakot darbinieka līdz pārskata perioda beigām neizmanto to atvaļinājumu dienu skaitu, reizinot to ar darbinieku dienas vidējo izpeļņu saskaņā ar Darba likuma prasībām, un aprēķinot attiecīgos darba devēja sociālās apdrošināšanas maksājumus.

218. Saskaitot uzkrāto saistību summu katram darbiniekam, aprēķina kopējo uzkrāto saistību summu budžeta iestādes darbinieku neizmantojamiem atvaļinājumiem. Uzkrātās saistības precizē reizi gadā – uz 31.decembri, grāmatojot:

D	7000	Izdevumi uzkrājumu veidošanai darba samaksai
K	5240	Uzkrātās saistības
D	7000	Izdevumi uzkrājumu veidošanai valsts sociālās apdrošināšanas obligātām iemaksām
K	5420	Uzkrātās saistības

219. Ja kļūst droši zināms, ka budžeta iestādei neradīsies saistības, kurām izveidots uzkrājums, izveidotos uzkrājumus noraksta, grāmatojot:

D	4200	Uzkrājumi paredzamām saistībām
K	8590	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

220. Ja budžeta iestāde iepriekšējā pārskata periodā izveidojusi uzkrājumus saistībām un pārskata perioda beigās konstatējusi, ka uzkrājumiem jābūt lielākiem, uzkrājumus palielina, grāmatojot:

D	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
	8690	Pārējie iepriekš neklasificētie izdevumi
K	4200	Uzkrājumi paredzamām saistībām

221. Ja budžeta iestāde iepriekšējā pārskata periodā izveidojusi uzkrājumus saistībām un pārskata perioda beigās konstatējusi, ka uzkrājumiem jābūt mazākiem, uzkrājumus samazina, grāmatojot:

D	4200	Uzkrājumi paredzamām saistībām
K	8590	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

2.4.2. Uzkrājumu iespējamiem aktīviem uzskaitē

222. Ja budžeta iestāde ir noslēgusi līgumu par nākotnes ieguldījumiem pamatlīdzekļos vai nemateriālajos ieguldījumos un līdz bilances datumam nav veikta darbu izpilde, šīs saistības norāda zembilancē. Saistību vērtību aprēķina, saskaitot pēc bilances datuma paredzētos maksājumus atbilstoši noslēgtajiem līgumiem.

223. Iespējamais aktīvs ir aktīvs, kas var rasties pagātnes notikumu rezultātā un, kura pastāvēšana apstiprināsies tikai atkarībā no viena vai vairāku tādu nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus budžeta iestāde nevar kontrolēt.

2.5. Kreditoru uzskaite

2.5.1. Parādu piegādātājiem un darbuzņēmējiem uzskaite

224. Saskaņā ar grāmatvedības uzskaites pamatprincipiem visas saistības iedala ilgtermiņa saistībās (saistībās, kuru atmaksas termiņš ir ilgāks kā viens gads no bilances datuma) un īstermiņa saistībās (saistībās, kuru atmaksas termiņš ir īsāks kā viens gads no bilances datuma).

225. Saņemot attaisnojuma dokumentus par pakalpojumu izpildi, grāmato attiecīgo aktīvu vai izdevumu kontu palielinājumu un atzīst īstermiņa saistības grāmatojot:

D	1000	Ilgtermiņa ieguldījumi
	2000	Apgrozāmie līdzekļi
	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
K	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

226. Veicot pakalpojumu apmaksu, samazina atbilstošos saistību un naudas līdzekļu kontus, grāmatojot:

D	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
K	2600	Naudas līdzekļi

227. Ja budžeta iestādei radušās saistības pret personālu, kas nav saistītas ar darba samaksu, palielina citas saistības pret personālu un izdevumus saskaņā ar darījuma ekonomisko būtību.

228. Ja darbinieks iesniedz avansa (saimnieciskajiem izdevumiem vai komandējumiem) atskaiti par lielākiem izdevumiem nekā izsniegtais avanss, izsniegto avansu noraksta visu izdevumu vērtībā un par starpību atzīst citas saistības pret personālu. Šādus grāmatojumus parasti veic pārskata perioda beigās, grāmatojot:

D	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
K	2381	Darbiniekiem izsniegtie avansi
	5811	Citas saistības pret personālu

229. Budžeta iestādei atmaksājot darbiniekam saņemtā avansa (saimnieciskajiem izdevumiem vai komandējumiem) pārtērēto vērtību, grāmato:

D	5811	Citas saistības pret personālu
K	2600	Naudas līdzekļi

2.5.2. Norēķinu par darba samaksu un ieturējumiem, nodokļu un sociālās apdrošināšanas maksājumu uzskaite

230. Aprēķinot budžeta iestādes darba samaksas izdevumus, palielina izdevumus un atzīst atbilstošās saistības, grāmatojot:

D	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
K	5610	Norēķini par darba samaksu kārtējā mēnesī
	5720	Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi

231. Izmaksājot naudas līdzekļus, samazina saistību un naudas līdzekļu kontus, grāmatojot:

D	5620	Norēķini par ieturējumiem no darba samaksas (izņemot nodokļus)
	5720	Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi
K	2600	Naudas līdzekļi

2.5.3. Aizņēmumu uzskaitē

232. Dienā, kad budžeta iestāde saņem aizņēmuma naudas līdzekļus norēķinu kontā, ja aizņēmuma līgumā vai vienošanās nav noteikts savādāk, palielina attiecīgo ilgtermiņa vai īstermiņa aizņēmumu kontu, grāmatojot:

D	2600	Naudas līdzekļi
K	5110	Ilgtermiņa aizņēmumi
	5210	Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa

233. Aizņēmuma procentu izdevumus un saistību maksājumus par piešķirtajām, bet neizmantotajām aizņēmuma summām, uzskaita pēc uzkrāšanas principa, kas nosaka, ka izdevumus atzīst periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no tā, vai nauda ir samaksāta, grāmatojot:

D	8220	Procentu izdevumi
K	5420	Uzkrātās saistības

234. Budžeta iestāde aprēķina un uzkrāj aizņēmumu procentu un saistību maksājumus atbilstoši noslēgtajiem aizņēmumu līgumiem. Aprēķinot procentu maksājumus, tos atzīst kā pārskata perioda izdevumus un uzskaita kā uzkrātās saistības.

235. Naudas samaksas dienā budžeta iestāde samazina naudas līdzekļus un uzkrātās saistības samaksāto procentu maksājumu vērtībā, grāmatojot:

D	5420	Uzkrātās saistības
K	2620	Norēķinu konti Valsts kasē vai kredītiestādēs

236. Pārskata perioda beigās aprēķina un pārgrāmāto to ilgtermiņa aizņēmumu saistību daļu, kura atmaksājama gada laikā no bilances datuma, grāmatojot:

D	5110	Ilgtermiņa aizņēmumi
K	5210	Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa

237. Atmaksājot aizņēmuma pamatsummu, samazina īstermiņa aizņēmumu vērtību un naudas līdzekļus, grāmatojot:

D	5210	Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa
K	2600	Naudas līdzekļi

238. Aizņēmuma izmaksas (komisijas izmaksas, juridiskās izmaksas), kas radušās saistībā ar aizņēmuma saņemšanu, uzskaita izdevumos dienā, kad saņem rēķinu par saņemtajiem pakalpojumiem vai saskaņā ar līguma nosacījumiem.

2.5.4. Saņemto avansu un nākamo periodu ieņēmumu uzskaitē

239. Ieņēmumus par konkrētiem pakalpojumiem, kas saņemti pirms pārskata perioda slēgšanas datuma, bet attiecas uz nākamajiem (pārskata periodam sekojošiem) periodiem, uzskaita kā nākamo periodu ieņēmumus. Ja telpu nomas līgumā noteikts, ka nomnieks maksā uzreiz par trim mēnešiem, tad iznomātāja grāmatvedībā, izrakstot rēķinu, divu mēnešu nomas maksu uzrāda kā nākamo periodu ieņēmumus. Nomnieka grāmatvedībā saņemtajā rēķinā uzrādīto divu mēnešu nomas maksu uzskaita kā nākamo periodu izdevumus.

240. Saņemot avansa maksu (priekšapmaksu) par aktīviem vai par pakalpojumiem, ja to apjoms nav precīzi noteikts, palielina īstermiņa saistības par saņemtajiem avansiem, grāmatojot:

D	2600	Naudas līdzekļi
K	5810	Pārējās īstermiņa saistības

241. Saņemot apmaksu par pakalpojumiem, kurus sniegs nākamajā periodā un kuru apjoms ir precīzi noteikts, saņemot finanšu palīdzību, finansiālo atbalstu, dāvinājumus un ziedojumus, kuru izlietojums saskaņā ar līgumu vai vienošanos noteikts izdevumu kompensēšanai citos pārskata periodos, palielina nākamo periodu ieņēmumus, grāmatojot:

D	2600	Naudas līdzekļi
K	5910	Nākamo periodu ieņēmumi

242. Pārskata perioda beigās aprēķina saņemto avansu daļu, kuras preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas termiņš pārsniedz vienu gadu no bilances datuma, un pārgrāmato uz ilgtermiņa saistībām par saņemtajiem avansiem, grāmatojot:

D	5810	Pārējās īstermiņa saistības
K	5120	Ilgtermiņa saistības par saņemtajiem avansiem

243. Pārskata perioda beigās aprēķina nākamo periodu ieņēmumu daļu, kuras ieņēmumos atzīšanas termiņš pārsniedz vienu gadu no bilances datuma, un pārgrāmato uz ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumiem, grāmatojot:

D	5910	Nākamo periodu ieņēmumi
K	5150	Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi

244. Aktīva piegādes, pakalpojumu sniegšanas vai ieņēmumu atzīšanas dienā samazina saņemtos avansus vai nākamo periodu ieņēmumus, grāmatojot:

D	5810	Pārējās īstermiņa saistības
	5910	Nākamo periodu ieņēmumi
K	6000	Ieņēmumi (attiecīgais ieņēmumu konts)
	8000	Dažādi ieņēmumi un izdevumi (atbilstošais ieņēmumu konts)

245. Saņemto finanšu palīdzību, finansiālo atbalstu, dāvinājumus vai ziedojumus, kuru izlietojums saskaņā ar līgumu vai vienošanos noteikts izdevumu kompensēšanai citos pārskata periodos, atzīst ieņēmumos pārskata periodos, kad atzīst attiecīgos izdevumus, grāmatojot:

D	5910	Nākamo periodu ieņēmumi
K	6000	Ieņēmumi (attiecīgais ieņēmumu konts)

2.6. Ieņēmumu uzskaitē

246. Nenodokļu ieņēmumus atzīst un uzskaita pēc uzkrāšanas principa, kas nosaka, ka ieņēmumus atzīst periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas līdzekļu saņemšanas. Ieņēmumu korekcijas pieļaujamas tikai pārskata perioda ietvaros.

247. Budžeta iestādes ieņēmumus uzskaita atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai budžetu ieņēmumu klasifikācijai. Prasības un saistības par transfertiem uzskaita atsevišķos kontos. Ieņēmumus un izdevumus atzīst saskaņā ar apstiprinājumu par attaisnotajiem izdevumiem. Transfertus pedagogu algām uzskaita pēc naudas plūsmas principa, bet gada beigās atzīst prasības un saistības par neapstiprinātajiem izdevumiem un neizlietotajiem līdzekļiem.

248. Nenodokļu ieņēmumu attaisnojoša dokumenta izsniegšanas dienā atzīst ieņēmumus un prasības. Budžeta iestādei izrakstot attaisnojošu dokumentu par sniegtajiem pakalpojumiem vai piegādēm, grāmato:

D	2300	Debitori
K	5723	Pievienotās vērtības nodoklis (ja budžeta iestāde ir PVN maksātāja
	6000	Ieņēmumi (attiecīgais ieņēmumu konts)

249. Ja pakalpojumus (vai citus pašu ieņēmumus) apmaksā ar skaidras naudas iemaksu kasē, un budžeta iestāde nesagatavo attaisnojošu dokumentu par sniegto pakalpojumu, atzīst ieņēmumus, grāmatojot:

D	2610	Kase
K	5723	Pievienotās vērtības nodoklis (ja budžeta iestāde ir PVN maksātāja
	6000	Ieņēmumi (attiecīgais ieņēmumu konts)

250. Saņemtos dāvinājumus, ziedojumus un mantojumus uzskaita attiecīgajā aktīvu grupā, atzīstot ieņēmumus (izņemot, ja atbilstoši līgumu nosacījumiem atzīstami nākamo periodu ieņēmumi) no dāvinājumiem un ziedojumiem vērtībā, kādā novērtēti attiecīgie dāvinājumi, ziedojumi vai mantojumi.

251. Atbilstoši līguma nosacījumiem saņemtos procentu ieņēmumus, kas nav aprēķināti un uzskaitīti iepriekšējos pārskata periodos, atzīst apmaksas saņemšanas dienā, grāmatojot:

D	2600	Naudas līdzekļi
K	6000	Ieņēmumi (attiecīgais ieņēmumu konts)

252. Saņemot apmaksu par pakalpojumiem (vai citiem pašu ieņēmumiem), samazina atzītās debitoru prasības un grāmato:

D	2600	Naudas līdzekļi
K	2300	Debitori

253. Asignējumu (dotāciju) piešķiršanas (saņemšanas) dienā budžeta iestāde atzīst ieņēmumus no saņemtajām dotācijām un palielina naudas līdzekļus, grāmatojot:

D	2600	Naudas līdzekļi
K	6000	Ieņēmumi (attiecīgais ieņēmumu konts)

2.6.1. Dāvinājumu un ziedojumu uzskaitē

254. Dāvinājumu, ziedojumu vai mantojumu veidā saņemtās vērtības uzskaita attiecīgajos aktīvu kontos atbilstoši saņemto vērtību ekonomiskai būtībai (nauda, krājumi vai ilgtermiņa ieguldījumi).

255. Ieņēmumus un izdevumus no ziedojumiem, dāvinājumiem, mantojumiem, no bezatlīdzības ceļā saņemtajām un nodotajām vērtībām uzskaita dažādu ieņēmumu un izdevumu kontu grupas atbilstošajos kontos.

256. Saņemot ziedojumus, dāvinājumus vai mantojumus naudā, budžeta iestāde atzīst ieņēmumus (izņemot, ja atbilstoši līgumu nosacījumiem atzīstami nākamo periodu ieņēmumi) un naudas līdzekļus, grāmatojot:

D	2623	Ziedojumu un dāvinājumu līdzekļi
K	8414	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā
	5914	Nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem

257. Ziedojumam, dāvinājumam vai mantojumam naturālā veidā saņemšanas dienā nosaka saņemtā ziedojuma vērtību. Ja dāvinājumu vai ziedojumu saņem pēc dokumenta, kurā norādīta vērtība, saņemto aktīvu uzskaita norādītajā vērtībā. Ja vērtība nav norādīta, budžeta iestādes vadītāja izveidota komisija, nepieciešamības gadījumā, pieaicinot attiecīgas jomas speciālistu, nosaka saņemtā aktīva vērtību.

258. Noteiktās vērtības apmērā atzīst ilgtermiņa ieguldījumus vai krājumus un ieņēmumus (izņemot, ja atbilstoši līgumu nosacījumiem atzīstami nākamo periodu ieņēmumi), grāmatojot:

D	1000	Ilgtermiņa ieguldījumi
	2100	Krājumi
K	8414	Ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā

259. Ja dāvinājuma priekšmets ir apgrūtināts ar parādiem (dāvinājuma priekšmets ir visa dāvinātāja manta un dāvinātājs nav samaksājis parādus, kuri viņam bijuši dāvināšanas laikā), tad tajā pārskata periodā, kad kļuvis zināms par šādu apgrūtinājumu, parādu vērtībā atzīst attiecīgās saistības un izdevumus.

2.7. Izdevumu uzskaitē

260. Izdevumus atzīst un uzskaita pēc uzkrāšanas principa, atzīstot periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas līdzekļu samaksas. Izdevumu korekcijas pieļaujamas tikai pārskata perioda ietvaros.

261. Izdevumus uzskaita saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām.

Par preču piegādes dokumentu tiek uzskatīts dokuments, kurš apliecina preču piegādes un saņemšanas faktu un, kurā ir ietverti vismaz šādi dokumenta rekvizīti:

- preču nosūtītāja nosaukums, reģistrācijas numurs,
- preču izsniegšanas vietas adrese,
- dokumenta veida nosaukums,
- dokumenta reģistrācijas datums,
- dokumenta reģistrācijas numurs,
- preču saņēmēja nosaukums, reģistrācijas numurs, preču saņemšanas vietas adrese,
- preču nosaukums, mērvienība un daudzums,
- darījuma apraksts,
- atsauce uz citu dokumentu(ja tāds ir),
- paraksts - preču piegādes dokumentu paraksta preču izsniegšanas vietā - preču nosūtītājs, saņemšanas vietā - preču saņēmējs,
- preču piegādes dokumentu var neparakstīt, ja tas sagatavots elektroniski un darījuma puses to apliecinājušas kārtībā, kāda noteikta noslēgtajā līgumā par elektronisko datu apmaiņu un tās formātu.

262. Attaisnojoša dokumenta (par saņemtajiem pakalpojumiem vai cita veida darījumiem) saņemšanas dienā atzīst izdevumus un saistības, grāmatojot:

D	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
K	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem

263. Pārskaitot finansējumu pakļautībā esošām iestādēm 1/12 daļas apjoma no piešķirtā finansējuma, palielina finansējuma kontu un samazina naudas līdzekļu kontu, grāmatojot:

D	7072	Administrējamo iestāžu finansēšana
K	2600	Naudas līdzekļi

Gada beigās finansējumu slēdz uz pārskata gada budžeta izpildes rezultātu (konts 3521).

Pašvaldības aģentūra SAN-TEX katru mēnesi līdz 7.datumam sniedz detalizētu atskaiti un attaisnojošos dokumentus par finansējuma izlietojumu finanšu un attīstības nodaļai, lai analizētu izdevumu atbilstību piešķirtajam finansējumam.

264. Budžeta iestādei pašai veicot izdevumu aprēķinu (aprēķinot nolietojumu, darba algas u.tml.), tos grāmato dienā, kad attiecīgo aprēķinu apstiprina. Atbilstoši aprēķina būtībai, atzīst saistības vai aktīvu samazinājumu, grāmatojot:

D	7000	Izdevumi
K	5000	Kreditori
	1000	Ilgtermiņa ieguldījumi
	2000	Apgrozāmie līdzekļi

2.8. Dažādu ieņēmumu un izdevumu uzskaitē

265. Dažādu ieņēmumu un izdevumu kontu grupā ar atbilstošiem kontiem nodalīti finanšu ieņēmumi, finanšu izdevumi, saņemtie un sniegtie ziedojumi un dāvinājumi, bezatlīdzības ceļā saņemtās un nodotās vērtības.

266. Finanšu ieņēmumu un izdevumu kontos nodalīti procentu ieņēmumi un izdevumi. Ieņēmumus un izdevumus no procentiem un valūtas kursu svārstībām uzskaita atbilstoši budžetu veidiem.

267. Atbilstoši noslēgtajiem līgumiem uzskaita aprēķinātos un samaksātos procentu izdevumus, grāmatojot:

1)	D	8220	Procentu izdevumi
	K	5000	Kreditori
2)	D	5000	Kreditori
	K	2600	Naudas līdzekļi

268. Atbilstoši noslēgtajiem līgumiem, uzskaita aprēķinātos un saņemtos procentu ieņēmumus, grāmatojot:

1)	D	2300	Debitori
	K	8120	Procentu ieņēmumi
2)	D	2600	Naudas līdzekļi
	K	2300	Debitori

269. Soda naudas ieņēmumus atzīst pārējos ieņēmumos atbilstoši naudas saņemšanai. Saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem budžeta jomā saņemtās soda naudas ieskaita budžeta iestādes ieņēmumos, grāmatojot:

D	2600	Naudas līdzekļi
K	8590	Pārējie iepriekš neklasificētie ieņēmumi

270. Soda naudas izdevumus atzīst pārējos izdevumos dienā, kad darījuma otrai pusei rodas likumīgas tiesības pieprasīt soda naudas samaksu.

Ja soda naudas attiecas uz ikdienas darījumiem, un tās jāsamaksā īsā laikā, tad tās uzskaita tajos pašos izdevumu kontos, kur attiecīgos darījumus, un atzīst saistības, grāmatojot:

D	7000	Izdevumi (attiecīgais izdevumu konts)
	8600	Pārējie izdevumi
K	5310	Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem
	5420	Uzkrātās saistības

2.9. Finanšu pārskata konsolidācijas pamatprincipi

271. Konsolidējot pakļautībā esošo iestāžu pārskatus, par pamatu ņem katras iestādes sagatavotos un apstiprinātos pārskatus.

272. Grāmatvedības finanšu pārskatus sagatavo saskaņā ar norādītajiem pārskata sagatavošanas pamatprincipiem, kad ir veiktas gada slēguma procedūras, kas ietver nolietojuma aprēķinu, vērtības samazinājuma pazīmju izvērtēšanu un aprēķināšanu, šaubīgo debitoru izvērtēšanu un uzkrājumu veidošanu, uzkrāto saistību aprēķinu.

273. Gada pārskatu sagatavo pamatojoties uz grāmatvedības uzskaites datiem, kurus klasificē atbilstoši normatīvajiem aktiem budžeta grāmatvedības jomā.

274. Iepriekšējo periodu neprecizitātes uzskaitē norāda kā pārskata perioda darījumus.

275. Pakļautībā esošo iestāžu finanšu pārskatu konsolidāciju veic, apvienojot attiecīgos bilances posteņus un izslēdz savstarpējos darījumus starp konsolidācijā iesaistītām iestādēm. Izslēgšana attiecas uz debitoriem, kreditoriem un citiem savstarpējiem darījumiem. Ja pārskata gadā notikuši citi darījumi starp iestādēm, kas saistītas konsolidācijā, to atlikumus bilancē izslēdz.

276. Konsolidējot pārskatus viena budžeta ietvaros, izslēdz tos darījumus, ko savstarpēji veic viena budžeta ietvaros.

277. Iestāde, kas veic konsolidāciju, nodrošina padoto iestāžu pārskatu pārbaudi atbilstoši MK noteikumiem Nr.1115.

2.10. Zembilances konti

278. Zembilances kontā „Nomātie aktīvi” uzskaita ilgtermiņa ieguldījumus un krājumus, kas atrodas iestādes lietošanā saskaņā ar operatīvās nomas un patapinājuma līgumiem.

279. Zembilances kontā „Iespējamie aktīvi” norāda iestādes iespējamus aktīvus, kas var rasties pagātnes notikumu rezultātā.

280. Zembilances kontā „Prasības par dividendēm un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu” norāda informāciju par prasībām par dividendēm un saņemamiem maksājumiem par kapitāla daļu izmantošanu, kuri ir apstiprināti pēc bilances datuma un nav iekļauti pārskata gada finanšu pārskatā kā ieņēmumi, ja ieguldījums uzskaitīts pēc izmaksu metodes.

281. Zembilances kontā „Saņemamie līgumsodi un naudas sodi” norāda aprēķināto saņemamo naudas sodu, kurš nav saņemts līdz bilances datumam.

282. Zembilances kontā „Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem projektiem” norāda nākotnes saistību summu par noslēgtiem līgumiem neizpildīto darījumu apjomā.

283. Zembilances kontā „Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti” uzskaita iestādes saņemtos avansa un priekšapmaksu attaisnojuma dokumentus bilances datumā.

284. Zembilances kontā „Nākotnes nomas maksājumi” norāda nākotnes minimālo nomas maksājumu kopsummu bilances datumā, kura būtu jāsamaksā par neatceļamām nomām, ja nomas līgumi tiktu lauhti.

285. Zembilances kontā „Izsniegtie galvojumi” norāda iespējamo saistību summu bilances datumā, kura būtu jāsamaksā par galvoto aizņēmumu, ja galvojuma ņēmējs to neatmaksātu.

2.11. Nomas uzskaitē

286. Nomātos aktīvus atbilstoši noslēgto līgumu vai vienošanās nosacījumiem neuzrāda nomnieka bilancē, bet reģistrē zembilancē.

287. Nomas maksājumus atzīst izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu, kas nosaka, ka izdevumus atzīst periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas samaksas. Nākotnes nomas maksājumus neuzrāda bilancē, bet reģistrē kā zembilances saistības.

288. Operatīvā līzīngā pirmo iemaksu grāmato kā „Nākamo periodu izdevumus”.

2.12. Garantijas un prasības

289. Budžeta iestādei izsludinot konkursus vai izsoles, saskaņā ar konkursu vai izsoļu noteikumiem, budžeta iestāde saņem no dalībniekiem drošības naudu kā garantiju, ka dalībnieks izpildīs noteiktās prasības.

Saņemot drošības naudu vai citus tamlīdzīgus naudas līdzekļus, palielina saistības par saņemto drošības naudu un naudas līdzekļus, kuri nav budžeta iestādes īpašums, grāmatojot:

D	2600	Naudas līdzekļi
K	5813	Saistības par saņemto drošības naudu un citiem naudas līdzekļiem

290. Saņemtos drošības vai garantijas naudas līdzekļus var atmaksāt konkursu vai izsoļu dalībniekiem pēc konkursa vai izsoles beigām. Atbilstoši maksājuma uzdevumā samazina saistības par saņemto drošības naudu un naudas līdzekļus, grāmatojot:

D	5813	Saistības par saņemto drošības naudu un citiem naudas līdzekļiem
K	2600	Naudas līdzekļi

3. Noslēguma jautājums

291. Noteikumi stājas spēkā ar 2016.gada 1.februāri.

Domes priekšsēdētājs

A.Kazinovskis

1.pielikums
Balvu novada pašvaldības noteikumiem Nr.1/2016
„Grāmatvedības uzskaites kārtība Balvu novada pašvaldībā”

iestādes nosaukums

APSTIPRINU: _____
iestādes vadītājs

20____.” ____” _____

**NODOŠANAS – PIENĒMŠANAS AKTS
par pamatlīdzekļu pārvietošanu iestādē**

Kartiņas Nr.	Nosaukums	Inventāra Nr.	Sākotnējā uzskaites vērtība	Nolietojums	Atlikusī vērtība

Nodeva: _____ **Pieņēma** _____
paraksts vārds, uzvārds paraksts vārds, uzvārds

Piedalījās _____
paraksts vārds, uzvārds

Domes priekšsēdētājs

A.Kazinovskis

iestādes nosaukums

APSTIPRINU: _____

iestādes vadītājs

20 ____.” ____” _____

AKTS Nr.
par pamatlīdzekļu norakstīšanu

Pamatojoties uz _____
rīkojuma Nr., datums

Mēs, komisija:

- Komisijas priekšsēdētājs _____
vārds, uzvārds
- Komisijas loceklis _____
vārds, uzvārds
- Komisijas loceklis _____
vārds, uzvārds

Sastādījām aktu par to, ka zemāk minētais pamatlīdzeklis

Nosaukums _____

Daudzums _____

Inventāra Nr. _____

Kartiņas numurs _____

Nav derīgs ekspluatācijai sekojošu iemeslu dēļ _____

un jāizslēdz no pamatlīdzekļu uzskaites

Sākotnējā uzskaites vērtība _____

Kopējais nolietojums _____

Atlikusī vērtība _____

Likvidācijas veids _____

Komisijas priekšsēdētājs _____	_____
paraksts	vārds, uzvārds

Komisijas loceklis _____	_____
paraksts	vārds, uzvārds

Komisijas loceklis _____	_____
paraksts	vārds, uzvārds

Domes priekšsēdētājs

A.Kazinovskis

iestādes nosaukums

APSTIPRINU: _____
iestādes vadītājs

20____.” ____” _____

KRĀJUMU NORAKSTĪŠANAS AKTS

Pamatojoties uz _____
rīkojuma Nr., datums

Mēs, komisija:

- Komisijas priekšsēdētājs _____
vārds, uzvārds
- Komisijas loceklis _____
vārds, uzvārds
- Komisijas loceklis _____
vārds, uzvārds

Sastādījām aktu par to, ka zemāk minētie krājumi izlietoti _____
mērķis

20____.

Nosaukums	Mērvienība	Atlikums uz atskaites perioda sākumu	Saņemts atskaites periodā	Izlietots atskaites periodā	Atlikums uz atskaites perioda beigām

Komisijas priekšsēdētājs _____
paraksts vārds, uzvārds

Komisijas loceklis _____
paraksts vārds, uzvārds

Komisijas loceklis _____
paraksts vārds, uzvārds

Domes priekšsēdētājs

A.Kazinovskis

4.pielikums

Balvu novada pašvaldības noteikumiem Nr.1/2016
„Grāmatvedības uzskaites kārtība Balvu novada pašvaldībā”

iestādes nosaukums

APSTIPRINU: _____

iestādes vadītājs

20 ____.” ____” _____

AKTS
par inventāra norakstīšanu

Pamatojoties uz _____

rīkojuma Nr., datums

Mēs, komisija:

- Komisijas priekšsēdētājs _____
vārds, uzvārds
- Komisijas loceklis _____
vārds, uzvārds
- Komisijas loceklis _____
vārds, uzvārds

Sastādījām aktu par to, ka zemāk minētais inventārs nav derīgs ekspluatācijai

Inventāra Nr.	Inventāra nosaukums	Mērvienība	Daudz.	Cena	Summa	Norakstīšanas iemesls, likvidācijas veids
KOPĀ						

Komisijas priekšsēdētājs _____	_____
paraksts	vārds, uzvārds
Komisijas loceklis _____	_____
paraksts	vārds, uzvārds
Komisijas loceklis _____	_____
paraksts	vārds, uzvārds

Domes priekšsēdētājs

A.Kazinovskis

iestādes nosaukums

APSTIPRINU _____

iestādes vadītājs

20____.” ____” _____

**NODOŠANAS – PIENĒMŠANAS AKTS
par inventāra pārvietošanu iestādē**

Inventāra Nr.	Nosaukums	Daudzums	Cena	Summa
Kopā				

Nodeva: _____ **Pieņēma** _____

paraksts vārds, uzvārds paraksts vārds, uzvārds

Piedalījās _____

paraksts vārds, uzvārds

Domes priekšsēdētājs

A.Kazinovskis

6.pielikums

Balvu novada pašvaldības noteikumiem Nr.1/2016
„Grāmatvedības uzskaites kārtība Balvu novada pašvaldībā”

Balvu novada pašvaldība
Reģ. Nr. 900009115622

No kā _____
uzņēmuma, iestādes nosaukums, reģ. Nr.

_____ amats, vārds, uzvārds

Mērķis _____

AVANSA PIEPRASĪJUMS

Lūdzu izsniegt man _____
summa vārdiem

_____ (_____)

_____ g. “ _____ ” _____ Paraksts _____

Izsniegt _____
summa vārdiem

_____ (_____)

Iestādes vadītājs _____
paraksts

Galvenais grāmatvedis _____
paraksts

Domes priekšsēdētājs

A.Kazinovskis